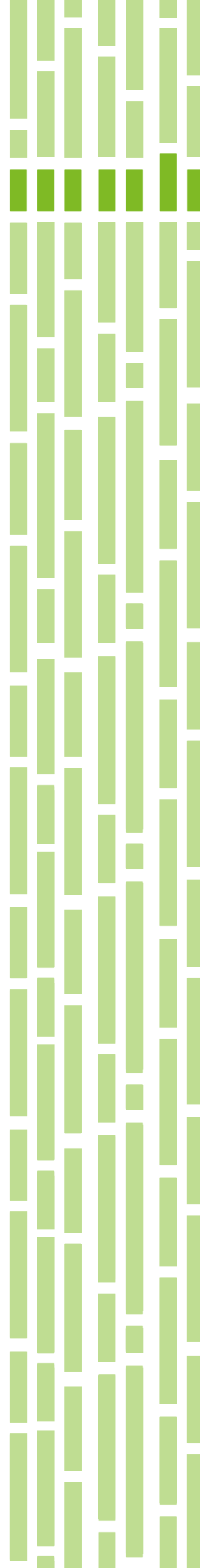

ELEMZÉS AZ ÁLLAMHÁZTARTÁSRÓL

2011. július

MAGYAR NEMZETI BANK

A 2012. évi költségvetés mozgásterét befolyásoló alapfolyamatok

ELEMZÉS AZ ÁLLAMHÁZTARTÁSRÓL
2011. július

A Magyar Nemzeti Bank elnöke a Költségvetési Tanács tagja, a Magyar Nemzeti Bank pedig a Költségvetési Tanács munkáját támogató egyik szakmai műhely. E feladatokhoz kapcsolódóan a Magyar Nemzeti Bank *Elemzés az államháztartásról* címmel rendszeres kiadványt jelentet meg. A kiadványsorozat célja, hogy a Költségvetési Tanácsot törvényben, illetve a 2012. január 1-jén hatályba lépő Alaptörvényben meghatározott feladatai ellátásában transzparens módon támogassa. Az elemzésekben található megállapítások a Magyar Nemzeti Bank közreműködő szakterületeinek véleményét tükrözik, és nem tekinthetők a Költségvetési Tanács, a Magyar Nemzeti Bank elnöke vagy a Magyar Nemzeti Bank hivatalos álláspontjának.

Az elemzés a Pénzügyi elemzések és a Monetáris stratégia és közgazdasági elemzés szakterületek közreműködésével készült, Gereben Áron igazgató általános irányítása alatt. A publikációt Simor András elnök hagyta jóvá.

Az elemzést készítő csapat tagjai voltak: Baksay Gergely, Berki Tamás, Csaba Iván, Fehér Csaba, Lovas Zsolt, Mihályi Dávid, P. Kiss Gábor, Varga Lóránt, Várnai Tímea.

Az elemzés a 2011. június 30-ig terjedő időszak releváns információit dolgozza fel.

Kiadja: Magyar Nemzeti Bank

Felelős kiadó: dr. Simon András

1850 Budapest, Szabadság tér 8-9.

www.mnb.hu

Tartalom

Összefoglaló	5
Bevezető	6
1. Az államháztartási egyenleg 2011. évi alakulása	7
2. A központi alrendszer 2011. évi pénzforgalmi folyamatai	9
2.1. Pénzforgalmi egyenlegek	9
2.2. A bevételek alakulása	11
2.3. A kiadások alakulása	14
3. Előrejelzésünkkel kapcsolatos legfontosabb kockázatok	19
4. A demográfiai és makrogazdasági folyamatok által meghatározott tételek várható alakulása 2012-ben	21
4.1. A 2012. évi MNB-prognózis áttekintése	22
4.2. A 2012. évi egyenlegcél és a stabilitási tartalék	25
Függelék I. A költségvetési törvény változásai	26
Függelék II. Háttér táblázatok	28

Összefoglaló

Elemzésünk célja, hogy a 2012. évi költségvetés tervezésének időszakában információt nyújtson a költségvetés idej, illetve a makrogazdasági és demográfiai folyamatok által meghatározott költségvetési tételek jövő évi várható alakulásáról. Ez az információ támpontot adhat a Költségvetési Tanács részére a 2012. évi költségvetési törvényjavaslat megalapozottságának és hitelességének majdani véleményezéséhez, illetve támogathatja a költségvetési törvényjavaslat előkészítését. Az elemzés a 2011. június 30-ig terjedő időszak releváns információit dolgozza fel, így figyelembe veszi a 2011. évi költségvetési törvény június 22-én benyújtott módosítását is.

A kormányzati szektor ESA-szemléletű egyenlege a magánnyugdíjpénztári portfólió átvételének következtében többletet mutat 2011-ben, miközben az államháztartás pénzforgalmi hiánya elérheti a GDP 6,4 százalékát. A kormányzat az idej jelentős hatású egyszeri tételek nagy részét (átvett magánnyugdíjpénztári portfólió költségvetésben bevételként szereplő 529 milliárd forinton felüli része, MÁV és BKV adósságonssolidációja, PPP-szerződések kivásárlása) kiszűrve 2,9 százalékos ESA-hiány elérését tűzte ki célul. Előrejelzésünk szerint ez a cél elérhető, az egyedi tételek nélkül számolt ESA-hiány 2,8 százalék lehet 2011-ben.

Az államháztartás központi alrendszerének (központi költségvetés, társadalombiztosítási alapok, elkülönített állami pénzalapok) 2011-es pénzforgalmi hiánya a rendkívüli kiadási tételek levonása után kismértékben kedvezőbb lehet az aktuális törvényi előirányzatnál. Az adó- és járulékbévételek összességében az előirányzatnak megfelelően alakulhatnak, de eltérő szerkezetben. A költségvetési törvény módosítása 176 milliárd forinttal csökkentette, és a korábbi jelentősen túltervezett állapothoz képest reális szintre hozta az adóbevételi előirányzatok összegét. Előrejelzésünk szerint az adóbevételek még így is elmaradhatnak a tervezettől, amit a társadalombiztosítási alapok előirányzatnál alacsonyabb hiánya kompenzálhat.

A költségvetési alapfolyamatokhoz és kormányzati intézkedésekhez kapcsolódó kockázatok kedvezőtlen esetben összességében a GDP 0,5-0,6 százalékával ronthatják az államháztartás 2011-es egyenlegét. Ezek közül a legfontosabb a stabilitási tartalék prognózisunkban figyelembe vett törléséhez kapcsolódik. Tartós kiadáscsökkentő intézkedések hiányában a zárolások törlésének végrehajtása az év második felében pénzügyi feszültségeket okozhat, ami a szállítói tartozásállomány felduzzadásához, illetve a maradványtartási kötelezettség részleges feloldásához vezethet. Ezen túlmenően az általunk várttól eltérő makrogazdasági folyamatok előrejelzésünkötől érdemben eltéríthetik a 2011. évi költségvetés alakulását.

A 2012. évi költségvetés mozgásterét a tervezés időszakában a kormányzati hiánycél mellett elsősorban azok a tételek határozzák meg, amelyek alakulása – változatlan jogszabályi környezetet feltételezve – a demográfiai és makrogazdasági folyamatoktól függ (külső tételek), mint például a legtöbb adóbevétel. Figyelembe véve a 2011-es költségvetési folyamatok várható 2012-es hatásait is, a külső tételek egyenlege a GDP arányában kismértékben, 0,2 százalékponttal romolhat 2012-ben, mivel a bevételek bővülése összességében elmarad a nominális GDP növekedési ütemétől. Ez egyrészt a továbbra is exportvezérelt növekedésre, másrészt egyes kormányzati intézkedésekre vezethető vissza.

Előrejelzésünk alapján a kormány 2012-es 2,5 százalékos GDP-arányos ESA-hiányra vonatkozó célkitűzésének megvalósításához a költségvetés belső tételeinél a GDP 2 százalékát meghaladó egyenlegjavulásra van szükség a 2011. évi bázishoz képest. Ez a Széll Kálmán-terv és a konvergencia-program belső tételeket érintő intézkedéseit figyelembe véve is jelentősnek számít. 2012-es prognózisunkban azonban egyelőre nem számoltunk a stabilitási tartalék megta- karításaival, mivel jelenleg nincs elég információnk az intézkedés fenntarthatóságának megítéléséhez.

Bevezető

Az *Elemzés az államháztartásról* kiadványsorozat részeként a Magyar Nemzeti Bank minden év első félévének végén elemzést tesz közzé a következő évi költségvetés mozgásterét befolyásoló alapfolyamatokról.

A második félév kezdete a következő évi költségvetés előkészítésének és tervezésének időszaka. A makrogazdasági és demográfiai folyamatok által meghatározott költségvetési tételek, például a fogyasztási- és jövedelemadó-bevételek várható alakulásának pontos előrejelzése ilyenkor kiemelt jelentőségű. E tételek reális prognózisa alapján lehet meghatározni ugyanis, hogy a kormányzati hiánycélt is figyelembe véve mekkora a következő évi költségvetés mozgásterére az egyéb, a kormányzat által rövid távon közvetlenebb módon befolyásolható, jellemzően kiadási oldali költségvetési tételek tekintetében.

A múltban többször megfigyelhető volt, hogy a makrogazdasági és demográfiai folyamatok által meghatározott tételek a reálisan várhatónál kedvezőbb előirányzattal kerültek a benyújtott, ill. elfogadott költségvetési törvényjavaslatba, vagyis felültervezték azokat. Nem meglepő, hogy az elmúlt években az indokolatlanul magas bevételi előirányzatok teljesülésének elmaradása sokszor jelentősen hozzájárult a tervezettnél magasabb költségvetési hiány kialakulásához.

A következő évi költségvetés mozgásterének meghatározásához az első félév tényadatai és a jelenlegi legjobb makrogazdasági előrejelzésünk alapján kell részletes becslést készíteni az ez évi költségvetés pénzforgalmi folyamatainak várható alakulásáról. Következő lépésként lehet vizsgálni azt, hogy a költségvetés ideai alakulása hogyan érinti a következő évi folyamatokat, vagyis mi a következő évi költségvetés reális tervezési bázisa.

Elemzésünk célja ennek megfelelően az, hogy a 2011. évi költségvetés pénzforgalmi alakulására vonatkozó részletes előrejelzés alapján támpontot nyújtson a Költségvetési Tanács részére a 2012. évi költségvetési törvényjavaslat megalapozottságának és hitelességének törvény által szabályozott, az Országgyűlésnek történő benyújtás előtt esedékes véleményezéséhez. Ezen túlmenően az elemzés szakértői háttéranyagként támogathatja a költségvetési törvényjavaslat előkészítését is.

Az elemzés készítésekor az MNB 2011. június 22-én megjelent *Jelentés az infláció alakulásáról* című kiadványában bemutatott makrogazdasági és államháztartási előrejelzésből indultunk ki. A feldolgozott információk körét kibővítettük a 2011. június 30-ig terjedő időszakban ismertté vált, államháztartást érintő releváns tényekkel (elfogadott törvényekkel és egyes benyújtott törvényjavaslatokkal, illetve a költségvetés június végéig megfigyelt pénzforgalmi alakulásával), miközben a makrogazdasági előrejelzésünket érintő egyéb külső feltevéseink nem változtak.

Az elemzésben először összefoglaljuk a 2011. évi pénzforgalmi és eredményszemléletű államháztartási egyenlegre vonatkozó legfrissebb előrejelzésünket. Ezt követően részletesen bemutatjuk az államháztartás központi alrendszerének pénzforgalmi szemléletű bevételi és kiadási folyamatait. A harmadik rész az előrejelzésünkkel kapcsolatos főbb kockázatokat veszi számba. Végül a makrogazdasági és demográfiai folyamatok által meghatározott költségvetési tételek jelenlegi feltételezéseink mellett várható 2012-es alakulását tárgyaljuk. Az előrejelzésünk készítéséhez használt módszertani feltevéseink összefoglalása az elemzés egyéb háttértábláival együtt a függelékben található.

1. Az államháztartási egyenleg 2011. évi alakulása

Elemzésünk középpontjában a központi alrendszer költségvetési törvény által szabályozott pénzforgalmi egyenlege áll, a konvergenciaprogramban betöltött megkülönböztett jelentősége miatt azonban röviden bemutatjuk a kormányzati szektor ESA-egyenlegét is.¹

A kormányzati szektor ESA-szemléletű egyenlege előrejelzésünk szerint a GDP 2,8 százalékának megfelelő többletet érhet el 2011-ben (1. táblázat). Annak ellenére alakulhat ki többlet az államháztartásban, hogy a pénzforgalmi (GFS-) egyenleg várhatóan jelentős deficitet mutat majd. A központi alrendszer és az önkormányzatok együttes pénzforgalmi hiánya GDP-arányosan 6,4 százalékra emelkedhet az idén, ami 2,3 százalékpontos romlást jelent az előző évi értékhez képest. A 2011-es pénzügyi esztendő egyik, az átláthatóságot nehezítő sajátossága ugyanis, hogy a költségvetési folya-

matok pénzforgalmi és ESA-szemléletű elszámolása számottevően eltér egymástól. Ennek legfontosabb oka egyrészt, hogy a magánnyugdíjpénztáraktól átvett vagyonnak csak egy kisebb hányada jelenik meg pénzforgalmi bevételként, másrészt a MOL-részvények megvásárlása nem gyakorol hatást az ESA-egyenlegre (lásd az 1. keretes írást).

Az államháztartási többlet teljes egészében a magán-nyugdíjpénztári rendszer átalakításához kapcsolódó **egyszeri portfólióbevétel** következménye, amely nélkül számottevő hiány alakult volna ki. Az államadósság csökkentése mellett a bevételek egy részét 2011-ben kiadásokra fordítja a kormány, részben a költségvetési törvény szerint folyó kiadások fedezésére (a GDP 1,9 százalékát), részben egyszeri kiadásokra (a GDP 2 százalékát, adósságátvállalásokra és PPP-szerződések kivásárlására).

1. táblázat

A 2011. évi államháztartási egyenleg összefoglaló adatai

	2010 tény	2011 MNB-prognózis	2010 tény	2011 MNB-prognózis
	milliárd forint		a GDP százalékában	
1. Központi alrendszer egyenlege	-870	-1688	-3,2	-5,9
2. Önkormányzatok egyenlege	-252	-149	-0,9	-0,5
3. Államháztartás pénzforgalmi egyenlege (1+2)	-1122	-1837	-4,1	-6,4
4. GFS-ESA különbözet összesen	-31	2631	-0,1	9,2
– addicionális magán-nyugdíjpénztári portfólióátadás ¹		2167		7,6
– MOL-részvényvásárlás korrekciója		499		1,8
– eredményszemléletű korrekciók		-35		-0,1
5. Kormányzati szektor ESA-egyenlege (3+4)	-1153	795	-4,3	2,8
6. Egyszeri tételek az ESA-egyenlegben összesen ²		1590	0,0	5,6
– addicionális magán-nyugdíjpénztári portfólióátadás ¹		2167		7,6
– MÁV és BKV adósságának átvállalása, PPP-szerződések kivásárlása		-577	0,0	-2,0
7. Egyszeri tételek nélkül számított ESA-egyenleg ² (5–6)	-1153	-795	-4,3	-2,8

¹ Az ESA-egyenleget javító addicionális magán-nyugdíjpénztári portfólió az átadott vagyonnak a költségvetési törvényben bevételként szereplő 529 milliárd forint feletti hányadát jelenti.

² Az egyszeri tételek összegét a kormány hivatalos hiánycélja és nem a közgazdasági tartalom szempontjából vettük számításba, így az nem tartalmazza a magánnyugdíjpénztáraktól átvett vagyon költségvetésbe beépített részét.

¹ Az ESA-egyenleget technikai módon származtatjuk a központi és önkormányzati alrendszerek pénzforgalmi, ún. GFS-egyenlegére vonatkozó előrejelzésünkől olyan módon, hogy a kormány által várt legfrissebb ESA-GFS módszertani hidat átvesszük, egyedül a kamatkiadás eredményszemléletű korrekciójára készítünk önálló becslést. Az ESA-egyenleg minimális mértékben tér el a Túlzott Deficit Eljárás (EDP) során alkalmazott és a konvergenciaprogramban is szereplő EDP-egyenlegtől. Az eltérés oka a kamatkiadás korrekciója a swap- és FRA-ügyletek hatásával. Az eltérés mértéke a GDP 0,1 százalékát nem érte el az utóbbi években, és előjele is gyakran változik. Előrejelzésünk során ezért azt feltételezzük, hogy az eltérés várható értéke nulla.

Az ESA-egyenlegre számított prognózisunk kedvezőbb, mint az Európai Unió Túlzott Deficit Eljárásához kapcsolódó áprilisi EDP-jelentésben, illetve a konvergenciaprogramban közölt 2 százalékos GDP-arányos többletre vonatkozó kormányzati várakozás. A költségvetési alapfolyamatok hasonló megítélése mellett az eltérést elsősorban a magán-nyugdíjpénztári rendszerből az állam részére átadott vagyona vonatkozó feltételezések különbsége okozza. Az előzetes adatok szerint a korábban várthoz képest a GDP mintegy 0,5 százalékkal magasabb lehet az ebből származó bevétellel.²

Prognózisunk szerint az egyedi tételek nélkül számított hivatalos hiánycél is teljesíthető. A kormány ugyanis az eredeti **-2,9 százalékos ESA-egyenlegre vonatkozó célját** is tartani kívánja, mégpedig úgy, hogy a költségvetési törvény elfogadása óta felmerült egyszeri bevételektől és kiadásoktól megtisztított egyenleg maradjon ezen a szinten. Ebből a célból a bevételeket a magánnyugdíjpénztáraktól eredő portfólióbevételeknek a költségvetési törvényben szereplő szintje fölötti részével, a kiadásokat pedig a konvergenciaprogramban bejelentett adósságvállalásokkal (MÁV, BKV) és a PPP-szerződések kivásárlásával korrigálni kell. Amennyiben ezektől a tételektől eltekintünk,

akkor az előrejelzésünk alapján 2,8 százalékos ESA-hiány adódik.

Hasonló következtetésre juthatunk, ha a 2011. évi költségvetés elfogadásakor eredetileg meghatározott, az önkormányzatokkal együtt számított 2,8 százalékos pénzforgalmi hiányt vesszük alapul. Az egyszeri rendkívüli kiadási tételek levonása után az általunk kimutatott 6,4 százalékos pénzforgalmi hiány 2,7 százalékra módosulna (ebben az esetben az adósságvállalások és a PPP-kivásárlás mellett a MOL-tranzakcióval összefüggő kiadással is korrigálnunk kell a GFS-egyenleget).³

Az államháztartási egyenlegre számított MNB-prognózis tartalmazza a június 30-ig megismert **évközi megtakarítási intézkedések hatását**. Az előrejelzésünkben figyelembe vett változások nagyjából 0,6 százalékpontnyi egyenlegjavulást eredményeztek. Ebből a Széll Kálmán-terv idei évet érintő egyes elemeinek köszönhetően a GDP 0,1 százaléka könnyvelhető el. További 0,5 százalékpontot tehető a költségvetési törvény módosításába foglalt intézkedéscsomag – a stabilitási tartalék keretében az előirányzatokon zárolt kiadások végleges csökkentésének és egyes kiadási tételek megemelésének – nettó költségvetési hatása.

1. keretes írás

A pénzforgalmi és az ESA-szemléletű elszámolás közötti eltérések 2011-ben

A pénzforgalmi (GFS-) egyenlegben a magánnyugdíjpénztáraktól a Nyugdíjreform és Adósságcsökkentő Alap részére átult portfóliónak csak az a része jelenik meg, amelyik a költségvetési törvényben is szerepel (529 milliárd forint). Az alap többi bevétele pénzforgalmi értelemben az államháztartáson kívül marad. Az ESA-szemléletű egyenleg azonban tágabban értelmezi a kormányzati szektor körét, és magában foglalja a Nyugdíjreform és Adósságcsökkentő Alapot is. Így a várható teljes portfólióbevétele, amely az előzetes információk szerint a GDP 7,6 százalékkal lehet magasabb a költségvetési törvényben szereplőnél, bevételként javítja az ESA-egyenleget.

A másik jelentős különbség a MOL-részvények megvásárlásához kötődik, amely pénzforgalmi értelemben kiadás, de az ESA alapján pénzügyi művelet – pénzeszköz cseréje részvényre –, így nem

szerepel az ESA-szemléletű kiadások között. Ez a tétel a GDP arányában 1,8 százalék (499 milliárd forint) eltérést okoz a két elszámolási rendszer államháztartási egyenlege között.

A fenti két tényező tehát magasabb ESA-szemléletű bevételt, illetve alacsonyabb kiadást eredményez, vagyis egyaránt a pénzforgalmi értéknél kedvezőbb ESA-egyenleg felé hatnak. Ezzel szemben csekély mértékű azon korrekciók összege (a GDP 0,1 százaléka), amelyek abból fakadnak, hogy a pénzforgalmi szemlélet a bevételeket és kiadásokat a tényleges fizetés időpontjában könyveli el, míg eredményszemléletben a pénzügyi követelés keletkezésének a valós ideje számít. Előrejelzésünkben a hivatalos ESA-híd aktuális értékére támaszkodtunk, amit a kamatkidadásokra számított eredményszemléletű korrekcióval módosítottunk.

² A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete június 14-i közleménye alapján a magán-nyugdíjpénztári portfólióból az állam által átvett vagyon összege 2956 milliárd forint, a GDP 10,4 százaléka. Ebből mintegy 260 milliárd forintot tesz ki a visszalépő tagokat megillető reálhozam.

³ Az államháztartás pénzforgalmi egyenlegén belül az önkormányzatok hiánya prognózisunk szerint ugyanakkor kissé kedvezőtlenebbül alakul. A költségvetési törvény középtávú kitekintésében a kormány 110 milliárd forint hiányt várt az önkormányzatoknál 2011-ben, előrejelzésünk alapján ennél közel 40 milliárd forinttal nagyobb deficit várható: ez még így is jelentős javulást jelent a 2010-es pénzforgalmi hiányhoz képest, ami az előzetes tényadatok szerint 252 milliárd forintot ért el.

2. A központi alrendszer 2011. évi pénzforgalmi folyamatai

Elemzésünk a következőkben a központi alrendszer pénzforgalmi folyamataira összpontosít. A főbb költségvetési sorok és tételcsoportok mentén haladva bemutatjuk a 2011. évi teljesülésre vonatkozó előrejelzésünket és összehasonlítjuk prognózisunkat a törvényi előirányzatokban rögzített értékekkel. A költségvetési tételekre adott részletes prognózisunkat a függelék (F.2.–F.3. táblázatok) tartalmazza. Az előrejelzésünk alapjául szolgáló feltételezéseket és az alkalmazott becslési eljárásokat szintén a függelékben (F.4.–F.6. táblázatok) foglaltuk össze.

A közgazdasági tartalomtól függően prognózisunkban az egyes költségvetési tételeknél eltérő megközelítést alkalmaztunk:

- A **gazdasági és demográfiai folyamatokra érzékeny előirányzatok** többsége esetében (jellemzően a költségvetési felelősségi törvény szerinti úgynevezett külső tételek tartoznak ebbe a csoportba) az MNB makrogazdasági előrejelzéséből származtatott változók felhasználásával önálló becslést készítettünk, amit korrigáltunk az esetleges kormányzati intézkedések becsült hatásával és az év első felének adataiból kirajzolódó szisztematikusan ítélt elmozdulásokkal.

- A **diszkrécionális jellegű előirányzatoknál** (jellemzően az úgynevezett belső tételek esetében, a központi költségvetés kiadásainak a zöme sorolható ide) ugyanakkor alapvetően a törvényi előirányzatokból indultunk ki, és attól eltérő előrejelzést csak abban az esetben adtunk, ha ezt már végrehajtott vagy nagy valószínűséggel életbe lépő kormányzati intézkedések, illetve az évközi pénzforgalmi folyamatokra vonatkozó megfigyeléseink indokolták.

2.1. PÉNZFORGALMI EGYENLEGEK

A központi alrendszer költségvetésének pénzforgalmi alakulására vonatkozó MNB-prognózist az aktuális, **módosított előirányzatokkal összevetve** mutatjuk be. A tervszámokban bekövetkezett változásokat a T/3636 számon június 22-én beterjesztett, 2011. évi költségvetési törvény módosításáról szóló törvényjavaslat és a már korábban elfogadott, a MOL-részvények megvásárlásával összefüggő (T/3489 számú) törvénymódosítás alapján vettük figyelembe. Ennek megfelelően előrejelzésünkben is elszámoltuk a stabilitási tartalék előirányzatokon átvezetett törlesztését és egyes támogatások – önkormányzatok támogatása, közoktatási és szociális, egyházi normatívák – növelését.

2. táblázat

A központi alrendszer 2011. évi pénzforgalmi egyenlege

(milliárd forint)

	Törvényi előirányzat	MNB-prognózis	Eltérés
Központi költségvetés egyenlege	-1138	-1732	-594
Központi költségvetés egyenlege rendkívüli többletkiadások nélkül	-1138	-1155	-17
Elkülönített állami pénzalapok egyenlege	41	54	13
Társadalombiztosítási alapok egyenlege	-88	-10	78
Központi alrendszer egyenlege összesen	-1184	-1688	-503
Központi alrendszer egyenlege rendkívüli többletkiadások nélkül	-1184	-1111	74
ebből:			
Kamat egyenleg	-1008	-974	34
Elsődleges egyenleg	-177	-714	-537
Elsődleges egyenleg rendkívüli kiadások nélkül	-177	-137	40

Megjegyzés: A rendkívüli többletkiadások a MÁV és BKV adósságvállalását és a PPP-szerződések kivásárlását foglalják magukban, a MOL-tranzakció a módosított törvényi előirányzatban már szerepel.

3. táblázat

A központi alrendszer pénzforgalmi hiányának éves lefutása – előzetes tény és prognózis

(milliárd forint)

	Központi költségvetés	Elkülönített alapok	Tb-alapok	Összesen
I. negyedév*	-688	44	-98	-743
II. negyedév*	-219	18	-90	-292
III. negyedév	-365	2	96	-268
IV. negyedév	-459	-9	83	-385
Éves pénzforgalmi egyenleg	-1732	54	-10	-1688

* Előzetes tényadat.

(A költségvetési törvény fontosabb változásairól a függelék ad áttekintést.)

A központi alrendszer összevethető módon számított pénzforgalmi egyenlege előrejelzésünk alapján a GDP 0,25 százalékaival kedvezőbb szinten teljesülhet, mint a törvényi előirányzat (2. táblázat). A hiányszámra adott előrejelzésünk mintegy 500 milliárd forinttal meghaladja ugyan a tervszámot, de ez a módosított költségvetési törvényben még nem szereplő, a kormányzat által már bejelentett egyedi, nagy kiadási tételek következménye, melyek összege 577 milliárd forintra tehető (a MÁV és a BKV konszolidációja, PPP-szerződések kivásárlása). Ezen egyedi kiadási tételek levonása után az előrejelzésünkben levezethető hiány már 74 milliárd forinttal alacsonyabb a törvényi értéknél. Ezen belül a kamatbevételek és kiadások egyenlege 34 milliárd forinttal, míg az elsődleges bevételek és kiadások egyenlege 40 milliárd forinttal alakulhat kedvezőbben várakozásaink szerint.

Az összesített pénzforgalmi hiányra vonatkozó becslésünk és a törvényi előirányzat közötti különbség ugyanakkor az egyes alrendszereknél jelentkező eltérő irányú elmozdulások eredője:

- Az MNB előrejelzése a **központi költségvetés** hiányára, a rendkívüli kiadások levonása után is, kismértékben – mintegy 17 milliárd forinttal – magasabb a tervszámánál. Ennek legfontosabb oka, hogy a lefelé módosított előirányzatoknál is pesszimistábban ítéljük meg az adóbevételek éves szintű alakulását, amit teljes mértékben nem ellensúlyoznak az általunk beazonosított egyenleget javító eltérések az egyéb költségvetési soroknál (elsősorban a nettó kamatkidadások esetében).
- Az **elkülönített állami pénzalapok**nál a törvényi előirányzatot 13 milliárd forinttal meghaladó többletre számítunk alapvetően a passzív ellátások várhatóan visszafogottabb teljesülésének köszönhetően.
- A **társadalombiztosítási alapok** esetében a törvényi előirányzatnál 78 milliárd forinttal alacsonyabb hiány telje-

sülését várjuk, ami a bevételi oldalon a tervezettnél magasabb járulékbételek, míg a kiadási oldalon a nyugdíjknál és az egészségügyi pénzbeli ellátásoknál képződő megtakarítások együttes eredménye.

Az egyszeri bevételi és kiadási tételek jelentős súlya miatt a központi alrendszer pénzforgalmi hiányának éven belüli alakulása 2011-ben nem a szokásos szezonális mintát követi. Az előzetes tényadatok alapján az első félévben a költségvetési törvényben meghatározott hiánynak már a 88 százaléka teljesült, miközben a MOL-tranzakcióval kapcsolatos kiadás még nem realizálódott. Ez azonban nincs ellentmondásban a hiány alakulására vonatkozó várakozásunkkal, mivel a magánnyugdíjpénztárak vagyonátadásából betervezett 529 milliárd forint bevétel pénzforgalmi elszámolása a Nyugdíjreform és Adósságcsökkentő Alapból szintén az év hátralevő részében esedékes. A 3. táblázatban bemutatott prognózisunk a hiány éves lefutására ezt a bevételt egyenletesen osztja el a második félév folyamán a társadalombiztosítási alapoknál, míg a központi költségvetést megillető hányadot a harmadik negyedévre könyveli el. A MOL-részvényvásárlás szintén a harmadik negyedévben, az adósságrendezések pedig a negyedik negyedévben gyakorolnak hatást.

Egyes költségvetési tételekre vonatkozó előrejelzésünk eltér attól a becsléstől, ami pusztán a makrogazdasági folyamatok és az intézkedések hatását veszi figyelembe (4. táblázat). Az eltérés az évközi folyamatok, illetve egyedi hatások miatt jelentkező elmozdulásokat tükrözi. Alap esetben azt tételezzük fel, hogy az eltérés hatása tartós, ami bevett gyakorlat például az adóelkerülés (beszedési hatékonyság) esetében. A vizsgált főbb makrováltozókra érzékeny költségvetési tételek esetében a gazdasági alapfolyamatok a GDP 1 százalékaival megegyező növekményt eredményeznének a 2010. évi bázisértékekhez képest, az intézkedések becsült hatása ugyanakkor a GDP 0,7 százalékaival csökkenti ezt. Az ezzel a két tényezővel nem magyarázható egyenlegjavító egyedi hatások a GDP 0,2 százalékát teszik ki, míg az egyenleget rontó elmozdulások összege közel 0,3 százalékpont, így a nettó eltérés elenyésző.

4. táblázat**Néhány kiemelt makroérzékeny tétel változásának dekomponálása**

(milliárd forint)

	2010 tény	Makrogazdasági pálya hatása	Intézkedés hatása		Egyedi hatás	2011 MNB
			tartós	átmeneti	tartós	
	I.	a.	b.	c.	d.	II. (I.+a+b+c+d)
Társasági adó	323	17	-108		54	286
Eva	182	5		4	-10	180
Áfa	2314	130	6	-26	-3	2420
Tb-járulékok	2820	88	292	38	-48	3189
Szja	1768	57	-470	51	-15	1391
Passzív ellátások	138	4	-5		-16	120
Egyenleg	7269	293	-275	67	-6	7346

2.2. A BEVÉTELEK ALAKULÁSA**A központi költségvetés bevételei**

A központi költségvetés bevételi oldalán összességében a költségvetési egyenleg alakulására negatív hatást gyakorló folyamatokat látunk. Az adóbevételek becslésünk szerint 58 milliárd forinttal elmaradhatnak az aktuális előirányzatoktól annak dacára, hogy a költségvetési törvény módosítása már 176 milliárd forinttal mérsékelte a tervszámokat. Az adóbevételek rosszabb teljesülése részben bázishatásokra, illetve az adóalapokat meghatározó 2011. évi gazdasági folyamatok vártnál kedvezőtlenebb alakulására vezethető vissza. A felültervezést a júniusi törvénymódosítás nagyrészt orvosolta. Az adóknál a módosítás után is fennmaradó elmaradás mintegy felét a magasabb adósságszolgálati bevételek és az államháztartás alrendszeréből (főleg az önkormányzatoktól) származó többletbevételek kompenzálhatják.

A bevételi főösszeg ugyanakkor 264 milliárd forinttal meghaladhatja a tervszámot, mivel a központi költségvetési szervek és fejezetek esetében az előirányzatnál számottevően magasabb bevétel elkönyvelésére számítunk. Ez azonban nem eredményezi a költségvetési egyenleg javulását, mert elsősorban halmozódások (előirányzat-átcsoportosítások) következménye, és a kiadások hasonló mértékű emelkedésével párosul az intézményi és fejezeti körben.

Az alábbiakban az adóbevételek várható alakulására térünk ki részletesebben. Az intézményi és fejezeti kör bevételeit, valamint a kamatbevételeket a kiadási oldal folyamataival együttesen tárgyaljuk.

Gazdálkodó szervezetek befizetései

Prognózisunk alapján a gazdálkodó szervezetek befizetései-ből származó összes bevétel az előirányzattól csak marginá-

lisan, alig 6 milliárd forinttal maradhat el. Jelentősebb negatív eltérés (éves szinten 17 milliárd forint) a már megszűnt társas vállalkozások különadójához kapcsolódóan mutatható ki, mivel a visszaigénylések hatását nem vették át a költségvetési törvény módosítása során. Az ebből adódó kiesést ellensúlyozhatják a különadókból és a bányajáradékból származó magasabb bevételi összegek. A kisebb súlyú adók (ökoadó, cégautóadó) első félévi teljesülése ugyanakkor némileg elmarad a törvényi előirányzatokból levezethető, időarányosan várható értékektől. Előrejelzésünkben már számoltunk a szeptembertől életbe lépő népegészségügyi termékadó hatásával is, ami az idén legfeljebb 4 milliárd forint többletbevételt generálhat.

A **társaságiadó-bevételre** vonatkozó prognózisunk nem tér el érdemben az új előirányzattól. Indokoltnak látjuk, hogy a módosított tervszám 84 milliárd forinttal csökkent. Az adónem gyengébb teljesülése részben bázishatás, részben szabályozási változások következménye. A gazdasági válságot követően 2009-ben és 2010-ben a vártnál erőteljesebben esett vissza a társaságok adóbefizetése, ami mögött többféle tényező hatása állhat. A gazdasági visszaesés mértékét meghaladóan csökkent a vállalati szektor működési eredménye, különösen a pénzügyi szektorban. Továbbá a válság során felhalmozott elhatárolt vállalati veszteségtömeg leépítése is több évre elhúzódó folyamat. A fenti két hatás közös jellemzője, hogy a kezdeti nagyobb adókiesés néhány év alatt visszafordulhat. Az adóalap szélesítését célzó 2010. évi intézkedések hatása ugyanakkor rendkívül bizonytalan, erről csak a társaságiadó-bevallások ismeretében lesz pontosabb képünk.

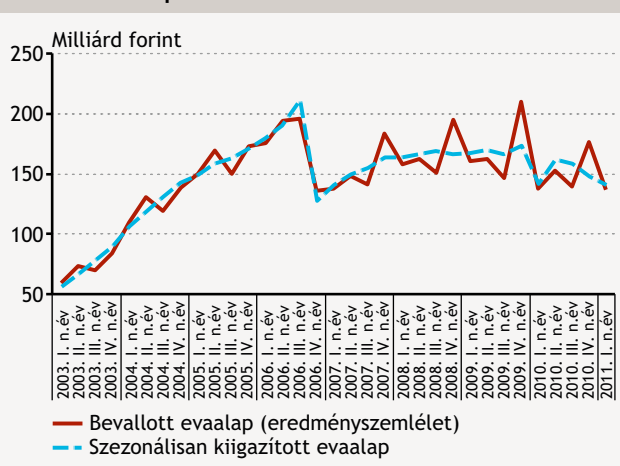
A 2010. évi bázis értékét a nominális GDP indexével növelve 340 milliárd forintnyi társaságiadó-bevétel adódna 2011-re, az általunk prognosztizált teljesülés ezzel szemben csupán 286 milliárd forint. A különbség főleg a kormányzati intézkedések hatásával magyarázható (lásd a 2. keretes írást).

2. keretes írás

A társaságiadó-bevételek 2011-es alakulását módosító intézkedések és egyedi hatások

- A 10 százalékos csökkentett adókulcs 500 millió forint árbevétel-ig történő kiterjesztésének teljes éves hatása 80 milliárd forint kiesését eredményezi a bázisévhez képest.
- A sportfinanszírozási célra felajánlható adó összegét 21 milliárd forintra becsüljük.
- A pénzügyi és ágazati különadók másodlagos hatásai, valamint a gyógyszeripart érintő új intézkedések miatt az adóbevétel-kiesés a bázisévhez képest 9 milliárd forintra tehető.
- Az év végi adófeltöltésre vonatkozó szabályok lazításából (bürokráciacsökkentő program) adódó bevételnövekményt 2 milliárd forintra becsültük.
- A beruházási adókedvezmények csökkenéséből származó adó-többlet információink szerint 19 milliárd forinttal növelheti az adóbevételt.
- Az üzleti ciklusra vonatkozó képünk alapján azzal a feltevéssel élünk, hogy a vállalati szektor működési eredménye 2 százalékponttal gyorsabban nő, mint a GDP reálnövekedésének üteme, ebből 7 milliárd forint többletbevétel realizálódhat, 2012-2013-ban az üzleti ciklus hatása már 3 százalék körülire módosul, összhangban a makrogazdasági modellből származó ciklikus becsléssel.
- A veszteségelírások 2010-ben – feltételezésünk szerint – mintegy 43 milliárd forinttal haladhatták meg a korábbi évekre jellemző mértéket. 2011-re a veszteségelírás mérséklődésére számítunk, melynek köszönhetően becslésünk szerint 28 milliárd forint többletbevétel várható az alapfolyamatokon felül.

1. ábra
Az eva-adóalap alakulása

Az egyszerűsített vállalkozói adó (eva) esetében éves előrejelzésünk megegyezik az új előiránnyal. A tényadatok azt mutatják, hogy a bevételnövekedés dinamikája megtört, amiben szerepet játszhatott a kulcsemelés (az eva adóelőnye jelentősen csökkent) és részben a bürokráciacsökkentő intézkedések is. A bevallott árbevétel trendje a 2010 eleji adóemelés után alacsonyabb szinten stagnál. Így prognózisunkkal összhangban áll az eredeti előirányzat 16 milliárd forintos csökkentése.

Az év első felében a bányajáradékból származó bevétel dinamikusan növekedett, csak május végéig közel 20 százalékkal magasabb összeg folyt be az adónemből a költségve-

tésbe, mint az előző év azonos időszakában. Ez a fejlemény elsősorban az olajár magas szintjének köszönhető. Az egyezri hatásoktól megtisztított 2010-es bázishoz képest – a historikus kitermelési trend és olajár változására vonatkozó prognózisunk alapján – 14 milliárd forintnyi többletbevétel számolunk 2011-ben.

A 2010-es pénzforgalmi bevételhez képest 2011-ben csökkenő játékadóbevétel várható. Ennek hátterében a nyergépbévitel mérséklődése áll, ami a 2003 óta folyamatosan csökkenő gépszám következménye. A nagyobb sorsolások játékoknál nem számoltunk jelentősebb halmozódással 2011-ben, ami előre nem kalkulálható bevételi többletet generálhat.

Az egyes ágazatok terhelő különadók esetében az előirányzatot 10 milliárd forinttal meghaladó többlet számítottunk. Ennek oka, hogy május végéig a várakozásokat felülmúló nettó befizetés történt a 2010-es adóévhez kapcsolódóan. Az ebből fakadó bevételi többletet azonban mérsékli, hogy a távközlési szektorban az árbevétel volumene várhatóan mintegy 3 százalékkal visszaesik, valamint az energiaellátók árbevételének a növekedése is jelentősen behatárolt a kiterjedt állami árszabályozás következtében.

Fogyasztáshoz kapcsolódó adók

Jelentős bevételkiesést prognosztizálunk a fogyasztási adóknál, a módosított előirányzathoz képest is 75 milliárd forinttal alacsonyabb teljesülést várunk.⁴ Ezen belül az általános

⁴ A költségvetési törvény módosítása a bevételi tervet 69 milliárd forinttal mérsékelte. A tervszám korrekcióját indokolja, hogy a mostani csökkentéssel azonos összegben az eredeti költségvetési törvény országgyűlési tárgyalása során a bevételi előirányzatot megemelték, de intézkedéssel nem alapozták meg.

forgalmi adó (áfa) esetében az előirányzat és a becslésünk közötti különbség 68 milliárd forint. Az áfa általunk várt gyengébb teljesülését alapvetően a makrogazdasági folyamatok okozzák: a vásárolt fogyasztás növekedési üteme 2 százalékponttal maradhat el a tervezéskor feltételezett mértéktől. Emellett a stabilitási tartalék törlése szintén negatív hatást gyakorol a bevételek alakulására, tovább növelve prognózisunk és a módosított előirányzat közötti rést.

A **jövedéki adónál** a törvényi előirányzathoz képest 9 milliárd forintos elmaradással számolunk annak ellenére, hogy már figyelembe vettük a dohány évközi jövedékiadó-emelésének a hatását is. Az eltérés elsősorban a bázishatásra vezethető vissza: 2010-ben ugyanis az alkoholdermékek és a dohányárak jövedéki adója számottevő mértékben (mintegy 20 milliárd forinttal) alulteljesült. A **regisztrációs adó** esetében ugyanakkor prognózisunk 2 milliárd forinttal meghaladja a tervszámot. Az első félévi teljesülés arra utalhat, hogy ennél a jogcímnél többletbevétel keletkezhet.

A lakosság befizetései

A lakossági adók esetében – a többi adónemtől eltérően – bevételi többlettel számolunk. A törvényi előirányzathoz képest 24 milliárd forint többletre számítunk: ezen belül személyi jövedelemadóból (szja) 28 milliárd forinttal többlet várunk, míg az illetékbevételekből 5 milliárd forinttal kevesebbet.

Az **szja-bevételek** alakulását meghatározó keresettömeg általunk feltételezett 3,2 százalékos növekedési üteme ellenére 2011-ben az előző évinél 377 milliárd forinttal (21 százalékkal) alacsonyabb bevételre számítunk alapvetően az egykulcsos rendszer bevezetése következtében. A törvényi előirányzatnál magasabb előrejelzésünk ugyanakkor a következő tényezők eredője:

- az adójóváírás összegére vonatkozó becslésünk 22 milliárd forinttal,
- az ún. kifizetői adókra vonatkozó becslésünk 24 milliárd forinttal,
- az elkülönülten adózó jövedelmeknél a jogszabályok és az adóalap változása 5 milliárd forinttal magasabb bevételt eredményezhetnek az előirányzat számításakor feltételezetttnél;
- a számított adómérték (az adóalapra vetített szuperbruttó adókulcs) becslés változása, a pénzforgalmi korrekciók, valamint a kiadásoldali hatások (a stabilitási tartalék törlése) viszont együttesen mintegy 8 milliárd forinttal kisebb teljesülést okoznak;

- mivel az első félévi tényadatok arra utalnak, hogy a befizetések elmaradnak a várttól, ezért az éves várható bevételre vonatkozó prognózisunkat 15 milliárd forinttal csökkentettük.

Az **illetékbevételek** éves szintjére a prognózisunk 77 milliárd forint, vagyis 6 százalékkal alacsonyabb a már lefelé módosított új előirányzatnál. Az eltérés a vagyonszerzési-illeték-bevételek számottevő várható elmaradásához kötődik, amit a teljesülési tényadatok is alátámasztanak.

Az elkülönített állami pénzalapok bevételei

Az elkülönített pénzalapok összes bevétele várakozásunk szerint 7 milliárd forinttal lehet magasabb, mint az előirányzat. Ez elsősorban a kisebb alapok – ezen belül is főleg a Bethlen Gábor Alap – egyéb bevételeinél jelentkező többlettel magyarázható. A központi költségvetés egyes előirányzatainak átcsoportosításából származó bevétel azonban nincs hatással az egyenlegre, mivel az a kiadásokat is hasonló mértékben növeli.

A decentralizált alapok **autonóm bevételei** (munkaerő-piaci járulék, szakképzési hozzájárulás, innovációs járulék és a játékadó Kulturális Alapot megillető része) az év első felében elmaradást mutattak az előző év azonos időszakához viszonyítva, ami inkább az eltérő szezonális lefutás következményének tekinthető. Ezért összességében a tavalyival közel megegyező, az idei tervszámánál pedig csak kissé kisebb (nagyjából 3 milliárd forinttal) alacsonyabb teljesülésre számítunk ezeknél a tételeknél.

A társadalombiztosítási alapok bevételei

A társadalombiztosítási alapok bevételei előrejelzésünk szerint 67 milliárd forinttal (nagyjából másfél százalékkal) haladhatják meg az előirányzatot. A becsült bevételi többlet közel háromnegyede a járulékokból, illetve az egészségügyi hozzájárulásból (eho) származó bevételekhez, míg további közel egynegyede a gyógyszergyártói és forgalmazói befizetésekhez kötődik.

Az (egyéb hozzájárulások nélkül számított) **járulékbételekre** vonatkozó előrejelzésünket alapvetően az előző időszaki teljesülés, valamint a bértömegdinamika alakulása határozza meg. A 2010. évi bázist a bértömeg változásával növelve és a járulékmértékre vetített változatlan effektivitást feltételezve 2908 milliárd forint járulékbétele adódna. A 2011. évi prognózisunk azonban ennél 282 milliárd forinttal magasabb, összesen 3189 milliárd forint. Az eltérés jogszabályi változások, illetve egyedi hatások következménye:

- az egyéni nyugdíjjárulék esetében az állami pillérbe történő nagyarányú visszalépés, a befizetések teljes körű, 14 hónapig tartó átmeneti átirányítása, illetve a járulékulcs fél százalékpontos emelése összesen 338 milliárd forint bevételi többletet eredményez;
- az egészségügyi munkáltatói járulék a 2010. januári befizetésekkel még átlagosan magasabb volt, emiatt 8 milliárd forinttal alacsonyabb bevétel adódik 2011-re;
- a járulékeffektivitás 1,5 százalékos csökkenése következtében a bevételek 48 milliárd forinttal mérséklődhetnek.⁵ (2010 folyamán az effektivitás fokozatosan csökkent, amelynek egyik fontos oka lehet, hogy 2010 első felében több vállalat is rendezte elmaradt járulékbefizetési kötelezettségeit. Egy másik ok a gazdaság ciklikus helyzete lehet, ami magyarázhatja azt is, hogy 2011 első félévében az effektivitás újra növekedésnek indult.)

A fenti tényezők közül csak a megmaradt magán-nyugdíjpénztári tagok járulékbefizetésének átirányítását tekintjük átmenetinek, a többi intézkedést és folyamatot tartós, a bázisba beépülő hatásoknak ítéljük. Mindezek eredőjeként az előirányzatot 39 milliárd forinttal meghaladó járulékbévételt várunk. Az év első feléből beérkező tényadatok alapján az egyéb hozzájárulások esetében ugyanakkor a tervszámhoz képest 4 milliárd forint elmaradást várunk.

Az **eho-bevételekre** adott előrejelzésünk a törvényi előirányzatnál 15 milliárd forinttal nagyobb. Becslésünk tükrözi az adónemnél bevezetett jogszabályi változásokat, és konzisztens az első félév folyamataival is (május végéig a teljesülés már túllépte az eredeti előirányzat kétharmadát).

A **gyógyszergyártói és -forgalmazói befizetések** esetében a becsült bevételi többlet közel 13 milliárd forint, ami részben évközi intézkedések, részben a gyógyszerár-támogatások idei várható alakulásának a következménye (a kérdést a gyógyszerkiadásokkal együttesen tárgyaljuk). A bevételek további 4 milliárd forintos növekedését eredményezi, hogy feltételezésünk szerint a **népegészségügyi termékadóból** származó bevételt a központi költségvetés támogatás formájában átadja az Egészségbiztosítási Alapnak, amit az a gyógyító-megelőző ellátások kiadásaira fordít. Az új adó hatása tehát mindkét alrendszer egyenlegére semleges.

2.3. A KIADÁSOK ALAKULÁSA

A központi költségvetés kiadásai

A központi költségvetés kiadási tételeinek túlnyomó részénél nincs érdemi különbség az előirányzatok és azok várható teljesítése között. A költségvetési szervek és fejezeti kezelésű előirányzatok kiadásai azért magasabbak prognózisunkban, mert a bevételeik is magasabbak. Lényeges eltérést jelent viszont a MÁV és a BKV adóssághozjárulása, valamint a PPP-beruházások kivásárlása. Ezek várható költségeit beépítettük előrejelzésünkbe, összesen 577 milliárd forint összegben. E két tételen kívül, a központi költségvetés egyéb sorainál különböző előjelű eltérések eredőjeként mintegy 11 milliárd forint megtakarítási hatást azonosítottunk be, ami elsősorban az adóssághozjárulással kapcsolatos kiadások általunk várt alacsonyabb szintjével hozható összefüggésbe.⁶

Mindezek figyelembevételével a törvényi előirányzatnál 841 milliárd forinttal magasabb kiadási főösszeget várunk. A következőkben csak a két legjelentősebb tétel alakulását, az intézményi és fejezeti kör kiadásait, valamint a nettó kamatkidadásokat vesszük közelebről szemügyre.

A központi költségvetési intézmények és fejezetek nettó kiadásai

A szerveket és fejezeteket érintő kiadási és bevételi sorok összegének különbségére, vagyis a nettó kiadásokra számított prognózisunk csak elhanyagolható mértékben különbözik a 2011. évi előirányzattól.

Az intézményi és fejezeti kör esetében a bevételek és kiadások elkülönült vizsgálata helyett a nettó kiadások elemzése azért indokolt, mert a közigazgatás átszervezése, a feladatok intézmények és fejezetek közötti átadása-átvétele a bevételeket és kiadásokat egyaránt megemeli (halmozódás), miközben az egyenleg változatlan marad. Az összevethetőség érdekében az 5. táblázatban a központi költségvetés sorait úgy csoportosítottuk, hogy az tükrözze a lényeges pénzforgalmi összefüggéseket. Ennek megfelelően a céltartalékok és a tartalékok egy részét is az intézmények, illetve a fejezetek kiadásainál vettük figyelembe a korábbi évek tapasztalatai alapján.⁷ Továbbá a költségve-

⁵ A járulékok effektivitási rátája azt mutatja meg, hogy a ténylegesen befolyó járulékbévételek miként viszonyulnak a nemzetgazdasági bértömeg és a törvényben rögzített százalékos kulcsok alapján számított elméleti bevételhez.

⁶ Bár nem képvisel jelentős változást, a figyelembe vett intézkedés miatt megemlítjük, hogy a családi és szociális támogatásokra vonatkozó prognózisunk tükrözi a megváltozott munkaképességűek járadékának várható szigorítását is, amely a Széll Kálmán-terv egyik elemeként már 2011 második felében hatályba léphet a konvergenciaprogramban leírtak szerint (az idei évre eső becsült hatás csupán 2 milliárd forint).

⁷ Azzal a feltételezéssel élünk, hogy a céltartalékból fennmaradó rész (az önkormányzatok számára bérkiegészítés céljából év elején átcsoportosított 17 milliárd forint levonása után), valamint az általános tartalék fele az intézmények és fejezetek kiadásába épül be.

5. táblázat

Költségvetési szervek és fejezeti kezelésű előirányzatok nettó kiadásai 2011-ben

(milliárd forint)

Előirányzat megnevezése	Törvényi előirányzat	MNB-prognózis	Eltérés
1. Költségvetési szervek és fejezetek saját bevételei	648	1128	480
2. EU-támogatás fejezeti előirányzata	1147	960	-187
3. Költségvetési szervek befizetései a központi költségvetésbe	33	36	3
4. A költségvetés egyenlegét érintő intézményi, fejezeti és uniós bevételek összesen (1+2+3)	1828	2124	296
5. Intézményi és fejezeti bruttó kiadások	4083	4375	292
6. Céltartalékok felhasználása	17	17	0
7. Egyéb tartalék 50 százalékának felhasználása	45	45	0
8. Bruttó kiadások összesen (5+6+7)	4145	4437	292
9. Nettó kiadások összesen (8-4)	2317	2313	-5

tést megillető, a központi költségvetési szervektől származó befizetéseket is beszámítottuk a nettó kiadásokba, mivel ezek a befizetések intézményi és fejezeti bevételekből származnak, és így azok kiadásai között is megjelennek.

A nettó kiadásokra így számított aktuális törvényi előirányzat a tartalékok figyelembe vett részével együtt 2317 milliárd forint. Éves prognózisunk mintegy 2313 milliárd forint, tehát előrejelzésünk közel 5 milliárd forint megtakarítást tartalmaz az intézményi és fejezeti tételeknél. Azzal a feltételezéssel éltünk ugyanis, hogy a költségvetési szervek a külső forrásokból képződő többletbevételeik egy részét nem költik el, hanem a korábbi gyakorlatnak megfelelően átadják a központi költségvetésnek.⁸

Az intézmények és fejezetek saját bevételei esetében a törvényben szereplő 648 milliárd forinttal szemben 1128 milliárd forinttal számolunk, a 480 milliárd forintnyi különbség túlnyomó része a feladatok és előirányzatok átcsoportosításához kapcsolódó halmozódás következménye. (Az első félévi adatok alapján például a fejezeti saját bevételek már jelentősen meghaladják a törvényi előirányzatot.)

Az uniós források igénybevételénél azonban prognózisunk az előirányzathoz képest konzervatívabb, becslésünket az elmúlt években kirajzolódott trend alapján készítettük el: így a tervezettől 187 milliárd forinttal elmaradó támogatás felhasználására számítottunk. Június végéig az uniós átutalásokból kevesebb bevétel realizálódott, mint az előző év azonos időszakában, miközben a 2011. évi törvényi előirányzat mintegy 330 milliárd forinttal meghaladja a tavalyi tényértéket. Messzemenő következtetést azonban nem

lehet levonni az évközi tényadatokból, mivel a támogatások felhasználásának éven belüli alakulása nagyon volatilis.

Friss információnk szerint a költségvetési intézmények és fejezetek előző évi pénzmaradvány-állománya nem tért el jelentősen a 2009. év végi állománytól. Ezért a 2011. évi maradványtartási kötelezettséget is figyelembe véve alapesetben nem számolunk jelentősebb pénzforgalmi többletkiadással az év hátralevő részében, amire a kiadások év elején tapasztalt megugrása alapján még számítani lehetett. Ezt a várakozásunkat a stabilitási tartalék törlése miatt esetlegesen fellépő pénzügyi feszültségek ugyanakkor érdemben módosíthatják (a kérdésre a kockázatok tárgyalásakor visszatérünk).

Nettó kamatkiadások

A költségvetési törvény elfogadása óta a kamatkiadások 2011-re várható értékét jelentősen befolyásolta a magán-nyugdíjpénztári rendszer átalakításából eredő egyedi hatás. A magánnyugdíjpénztárak által a Nyugdíjreform és Adósságcsökkentő Alap számára átadott portfólióban lévő állampapírokat az adósságkezelő bevonta, így a továbbiakban nem kapcsolódik hozzájuk kamatfizetési kötelezettsége, ami már 2011-ben mérsékli a kamatkiadásokat. Az adósságkezelő 1343 milliárd forint nyilvántartási értéken vont be állampapírokat, aminek révén 35 milliárd forint pénzforgalmi kamatkiadást takaríthat meg a költségvetés a második félévben. A portfólió további eszközeinek kezelésével az alap hozambevételét realizálhat, de ismereteink szerint ez a bevétel a Nyugdíjreform és Adósságcsökkentő Alapnál a magyar szabályozás szerint az államháztartási körön kívül jelenik meg.⁹

⁸ Az 5. táblázatban az átadott többletbevételekből csak 3 milliárd forint jelenik meg a befizetések soron, további 2 milliárd forint a kormányzati rendkívüli kiadásokhoz került egy évközi intézkedés nyomán.

⁹ Az ESA-módszertan szerint a Nyugdíjreform és Adósságcsökkentő Alap is a kormányzati szektor része, ezért az ott felmerülő bevételek és kiadások is megjelennek az államháztartás ESA-egyenlegében.

A költségvetési törvény eredetileg 993 milliárd forint nettó kamatkiadást tartalmazott, amit a törvénymódosítás a dollárkötvények kibocsátásából származó kamattöbbletre hivatkozva 1008 milliárd forintra emelt. Saját előrejelzésünkben – figyelembe véve a bevont állampapírok állományát és a devizakötvény-kibocsátásokat is – 974 milliárd forint nettó kamatkiadásra számítunk 2011-ben, ami 1050 milliárd forint bruttó kiadás és 77 milliárd forint kamatbevétel eredőjeként áll elő. A módosított előirányzattal szemben fennálló 34 milliárd forintos különbség fele-fele arányban oszlik meg a kamatkiadások és a kamatbevételek között.

Május végéig az általunk várt éves nettó kamatkiadások 48,5 százaléka teljesült, azonban az időarányos teljesülés nem mérvadó az egész évre várható kamatkiadásokra nézve, mert azok éves lefutása a kinnlevő papírok kamatfizetési rendje és a kibocsátásukkor elszámolt prémiumok, diszkontok és felhalmozott kamatok szerint alakul. A februári kamatfizetés például azért emelkedett az előző évhez képest jelentősen, mert az időközben kibocsátott állampapírok jelentős része abban a hónapban fizet kupont.

Az elkülönített állami pénzalapok kiadásai

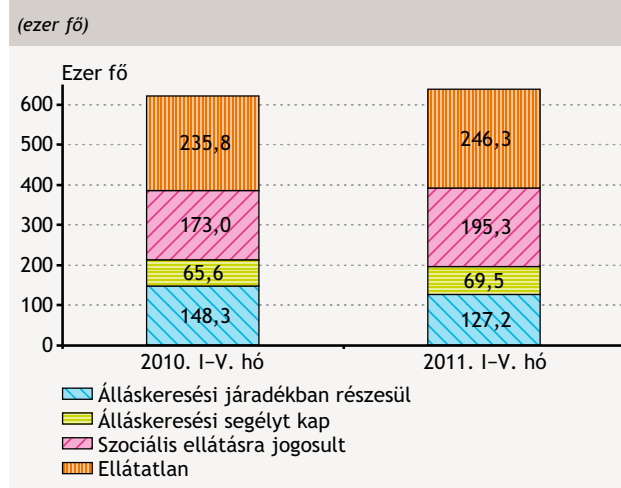
A költségvetési törvény módosítása 36 milliárd forinttal csökkentette az elkülönített alapok kiadási főösszegét, a törvényi előirányzatok módosításának átvezetése után további 6 milliárd forinttal alacsonyabb kiadással számolunk. Az eltérés a már említett bevételi többletek felhasználásának és a passzív ellátásoknál várható mintegy 15 milliárd forintos megtakarításnak az eredője.

A tétel szezonális sajátosságait figyelembe véve az év első felében a **munkanélküli-ellátásokat** a kiadási dinamika lassulása jellemezte. 2011 első öt hónapjában a munkanélküli-ellátásra jogosultak átlagos állománya 18 ezer fővel (8 százalékkal) volt alacsonyabb, mint az előző év azonos időszakában, és a csökkenés a magasabb támogatással járó álláskeresési járadékosok csoportjánál jelentkezett (lásd a 2. ábrát). Ez nem a munkanélküliség visszaesésével magyarázható, hanem azzal, hogy a munkaerőpiacról kiszoruló növekvő hányada már kimerítette a segélyre való jogosultságát, vagy nem rendelkezik elégséges korábbi munkaviszonnal a jogosultság megszerzéséhez. Ezzel párhuzamosan az ellátatlan munkanélküliek és különösen a szociális ellátásban részesülők létszáma számottevően nőtt: ez utóbbi fejlemény egyúttal megvilágítja a hátterét annak is, hogy a módosított költségvetésben miért emelkedett az önkormányzati támogatások előirányzata a bérpótló juttatások finanszírozása céljából. Ennek az **összetételhatásnak** a következtében ugyanakkor a passzív támogatások éves

összege közel 13 milliárd forinttal (9 százalékkal) alacsonyabb lehet a 2010. évi bázishoz viszonyítva.

Prognózisunkban figyelembe vettük az álláskeresési ellátások Széll Kálmán-terv részeként megvalósuló átalakítását is a T/3500 számon benyújtott törvényjavaslat paramétereit alapján. A várhatóan szeptembertől hatályba lépő intézkedés bruttó kiadásokra gyakorolt 2011. évi hatása nem éri el a 6 milliárd forintot (az éves szintű megtakarítás adóterhek nélkül nettó 40 milliárd forintra becsülhető), mivel az ellátotti állomány lecserélődése és ezzel párhuzamosan az átlagos jogosultsági idő rövidülése csak fokozatosan következhet be.

2. ábra
A regisztrált munkanélküliek állományának megoszlása ellátások szerint, 2010–2011

A társadalombiztosítási alapok kiadásai

A társadalombiztosítási alapok általunk becsült összes kiadása közel 11 milliárd forinttal lehet alacsonyabb a törvényi előirányzattal. Az eltérés gyakorlatilag teljes egészében a Nyugdíjbiztosítási Alapnál jelentkezik.

A Nyugdíjbiztosítási Alap kiadásai

Figyelembe véve az éven belüli lefutásokat és a közelmúlt intézkedéseitől várt hatásokkal kapcsolatos bizonytalanságokat, a Nyugdíjbiztosítási Alap éves ellátási kiadásait 3044 milliárd forintra tesszük, ami több mint 10 milliárd forinttal alacsonyabb a költségvetési törvényben megjelölt előirányzatnál.

Az első félév ellátási kiadásai némileg elmaradnak mind az időarányos kiadási szinttől, mind a múltbeli lefutások alapján várttól. Ennek okát részben arra vezetjük vissza, hogy a 40 év jogosultsági idővel rendelkező nők életkortól független nyugdíjba vonulását lehetővé tevő szabályzás hatásai

még nem jelentkeztek, részben pedig arra a feltételezésre, hogy az ellátotti létszám közelmúltban megfigyelt csökkenése, illetve korábbi éveknél lassabb emelkedése 2011-ben is folytatódik. A hosszú jogosultsági idővel rendelkező nők beáramlásától várt létszám- és kiadásnövekedésre vonatkozó becslésünket nem módosítottuk, tekintettel a visszamenőleges hatályú nyugdíjmegállapítás lehetőségére, így az eltérést elsősorban a létszámokra vonatkozó feltételezéseink indokolják. Mindezek eredőjeként az **öregségi jellegű kiadásokat** (öregségi és korhatár fölötti rokkant és baleseti rokkantnyugdíjak) 2389 milliárd forintos szinten várjuk teljesülni.

A **korhatár alatti** rokkant- és baleseti rokkantnyugdíjak esetében a korábbi évek lefutásai alapján megfigyelhető kismértékű kiadáscsökkenésre számítunk, amit a beáramlás szigorítása, az átlagosnál magasabb halandóság és a tompított, illetve fordított irányú cserélődési hatás magyaráz.¹⁰ Ezen túlmenően az év második felére érvényesítettük a Széll Kálmán-tervben megjelölt, rokkantnyugdíjasok létszámának csökkentésére irányuló intézkedések MNB által becsült hatását, mintegy 7 milliárd forintot. A fentiek eredményeként a korhatár alatti rokkant- és baleseti rokkantnyugdíjak kiadásainak várható éves összegét 298 milliárd forintra tesszük. A hozzátartozói nyugdíjak éven belüli lefutása igen stabil, ezért az első félév átlagos kiadásait továbbvezetve a tétel éves kiadását 357 milliárd forintra becsüljük.

Az Egészségbiztosítási Alap kiadásai

Az Egészségbiztosítási Alap kiadásaira adott előrejelzésünk lényegében megegyezik a törvényi előírással, de attól eltérő szerkezetű. A kormányzati intézkedések ellenére a gyógyszerkiadások jelentős mértékű túlteljesülésével számolunk, amit részben a táppénz és az anyasági ellátásoknál (gyed és tgyás) jelentkező megtakarítás, részben természetbeni ellátások céltartalékának törlése ellensúlyozhat.

A **táppénzkiadások** 2009 óta trendszerűen csökkennek. Ez a jogosultságot szigorító korábbi intézkedésekre vezethető vissza, de közrejátszott ebben a válság miatti csökkenő táppénzes napok száma is. A Széll Kálmán-terv keretében további két kiadáscsökkentő intézkedés történt: az aktív táppénz-ellátások plafonja a felére csökkent, a passzív táppénz pedig várhatóan 2011 júliusában megszűnik. Másfelől a kiadásokat némileg növeli, hogy a veszélyeztetett

terhesek táppénzre lesznek jogosultak betegszabadság helyett. Az intézkedések eredőjeként 2011-ben számításaink szerint 5 milliárd forint megtakarítás várható. Figyelembe véve a visszaeső táppénz-igénybevételt is, az MNB előrejelzése 14 milliárd forinttal alacsonyabb, mint az előirányzat.

Az **anyasági ellátások** féléves teljesülése közel esik az időarányos előirányzathoz, de várhatóan az év hátralévő részében csökkenni fog a kiadások dinamikája. Ennek oka egyfelől, hogy a születések száma az elmúlt egy év során 10 százalékkal mérséklődött, másfelől a 2010. május 1. után született gyerekek esetében szigorodtak a jogosultság feltételei. Az igénybevevők száma ezért a terhességi-gyermekágyi segély (tgyás) esetében 2011 áprilisáig 15 százalékkal esett vissza, előrejelzésünk szerint a szigorítás az év hátralévő részében már további létszámcsökkenést nem eredményez. A gyed esetében az intézkedés hatása lassabban, egészen 2012 végéig elhúzódva érvényesül. Mindezek következtében az MNB prognózisa az előirányzatnál 12 milliárd forinttal alacsonyabb.

A **gyógyszerkiadások** 2010 második fele óta fokozatosan emelkedtek. Erre ráerősített, hogy a Széll Kálmán-terv bejelentését követően – feltételezhetően a készletezési célú gyógyszervásárlások miatt – rekordnagyságú volt a támogatáskiáramlás. Májusban, részben kisebb horderejű intézkedések hatására is, történt már egy kisebb mértékű korrekció. Előrejelzésünk figyelembe veszi továbbá a július elsejétől hatályos jogszabályi változásokat is, amelyek egyfelől fokozhatják az árversenyt a fixesített termékek esetében, másrészt további eszközöket teremtenek egyes gyógyszerek támogatásból való kizárására. Ám mindennek az idei évre eső megtakarítási hatása csak kismértékű lehet, inkább arra lehet elegendő, hogy a megemelkedett gyártói terheket rövid távon ne tudják a fogyasztókra hárítani a forgalmazók. Összességében 30 milliárd forint többletkiadást várunk 2011-ben a gyógyszer-támogatásoknál.

A **gyógyszerkassza** bevételei a többletkiadásokkal párhuzamosan intézkedések hiányában is túlteljesültek volna 9 milliárd forinttal. A Széll Kálmán-terv részeként júliustól hatályos gyártói és forgalmazói tehernövelések pénzforgalmi hatása csak az utolsó negyedévben jelentkezhet, amit az idén csökkent a K+F kiadások átmeneti levonhatósága is. Így az intézkedések következtében csupán 4 milliárd forinttal emelkedhetnek a gyártói befizetések 2011-ben. Egyenleg

¹⁰ A cserélődési hatás jellegzetessége a korhatár alatti rokkantnyugdíjaknál, hogy az új megállapítások átlaga – részben a belépők koreloszlásának, részben a rokkantsági kategóriák közötti megoszlásának eredményeként, részben pedig az elbírálás szigorításának hatására – csak kisebb mértékben haladja meg, illetve esetenként nem éri el az elhalálozás, rehabilitáció vagy a korhatár elérése miatt kikerülő ellátások átlagát.

6. táblázat
A gyógyszerkassa 2011. évi alakulása
(milliárd forint)

	Előirányzat	Intézkedések nélkül	Prognózis
Patikai gyógyszerkiadások	296	368	356
Egyéb kiadási jogcímek	16	17	17
Céltartalék	31	-	-
Összes kiadás	344	385	373
Befizetések	44	52	56
Egyenleg	300	332	317

ben tehát 17 milliárd forinttal növekedhet a gyógyszerkassa hiánya az eredeti tervhez viszonyítva (lásd a 6. táblázatot).¹¹

A **gyógyító-megelőző ellátások** esetében az előirányzatnak megfelelő teljesülés biztosított, a kiadásokat a népegészségügyi termékdóból származó bevételek növelhetik. A költ-

ségvetési törvényben eredetileg a gyógyító-megelőző ellátásokra szánt, de jogszabály szerint a gyógyszerkassa túlfutása esetén fel nem használható 15 milliárd forintos céltartalék átcsoportosításával viszont nem számolunk. Nemcsak a gyógyszerkiadásoknál keletkezik ugyanis magasabb hiány, hanem a gyógyászati segédeszközök támogatása is várhatóan 5 milliárd forinttal meghaladhatja az előirányzatot.

¹¹ Hiába lesz idén 17 milliárd forint a kassa, számításaink szerint csak 3 milliárd forint forgalmazói sávós befizetés várható 2012 márciusában, előlegfizetés pedig az idén egyáltalán nem. A jelenleg hatályos szabályok szerint idén ugyanis 14 milliárd forintig az Egészségbiztosítási Alap állja az előirányzat túllépésének egészét. Ennek oka, hogy 2011-től a szerződések szerinti befizetések teljes összege (és nem csak a többlete) csökkenti a sávós befizetés alapját adó ún. számított hiányt.

3. Előrejelzésünkkel kapcsolatos legfontosabb kockázatok

Makrogazdasági előrejelzésünket adottnak véve, a bemutatott prognózisunkhoz kapcsolódó költségvetési kockázatokat összességében közepes mértékűnek ítéljük. A költségvetési alapfolyamatokhoz kapcsolódó kockázatok a GDP 0,2-0,3 százalékával, a kormányzati intézkedésekhez kapcsolódó kockázatok pedig a GDP 0,3 százalékával rosszabb egyenleg kialakulásához vezethetnek kedvezőtlen esetben. A 2011. évi költségvetés alakulása akkor különbözhet ennél nagyobb mértékben prognózisunktól, ha a makrogazdasági folyamatok az év hátralévő részében jelentősebben eltérnek az általunk várttól, különös tekintettel a GDP nominális változására, a háztartások fogyasztási kiadására és a nemzetgazdasági keresettömegre. Ebben a fejezetben a költségvetésen belüli kockázatokat tárgyaljuk részletesen, a makrogazdasági előrejelzésünkhöz kapcsolódó szimmetrikus kockázatokat és egyes kockázati forgatókönyveket pedig a 2011. június 22-én megjelent *Jelentés az infláció alakulásáról* című kiadvány mutatja be.

Alapfolyamatokkal összefüggő költségvetési kockázatok

A **társaságiadóbevétel**-előrejelzésünk a veszteségleírások alakulására vonatkozó feltevésünkhöz kapcsolódóan bizonytalanságot tartalmaz. Amennyiben ugyanis a veszteségleírások hatása 2010-ben nem érte el az általunk becsült szintet (és így a veszteségleírások csökkenésének hatására vonatkozó 2011-es prognózisunk is túlzó), akkor a 2010-es adóalap-szélesítő intézkedések hatása mérsékeltebb a feltevezésünknél. Ebben az esetben a társaságiadó-bevétel tartósan 10-20 milliárd forinttal alacsonyabb maradhat az általunk vártnál.

Az **ágazati különadók** teljesülését illetően 5-10 milliárd forintos lefelé irányuló kockázatot érzékelünk. Az adófizetési kötelezettség maradéktalan teljesítése nehézséget okozhat a különadó nélkül is veszteséges vállalkozások számára. Erre utal, hogy a 2010 végén esedékes bő 150 milliárd forint ágazati különadóból 19 milliárd forint csak 2011. májusig került befizetésre.¹²

Az **általános forgalmiadó**-bevételek az első félévben elmaradtak előrejelzésünk időarányos részétől. Az áfa-visszatérítések havi alakulása zajos, de nem zárható ki, hogy az visszatérítések az év hátralévő részében emelkedni fognak, így az éves nettó áfabevétel enyhén alacsonyabb lehet előrejelzésünknél.

Ha az **illetékbevételek** első hathavi teljesülését az előző évi szezonális alapján az egész éves várható befizetésre kivetítenénk, akkor 70 milliárd forint körüli bevétel teljesülés adódna. Ez 7 milliárd forintos bevételkiesési kockázatot jelent alap előrejelzésünkhöz képest.

Az éven belüli **kamatkiadásokat** elsősorban az állampapírok iránti kereslet, a papiroktól elvárt hozam és a forint árfolyamának alakulása befolyásolja. A forint árfolyamának 5 százalékos változása körülbelül 8 milliárd forinttal változtatja az év második felében devizában fizetendő kamatok forintban kifejezett értékét. Mivel az állampapírok döntő része fix kamatozású, ezért az állampapiroktól elvárt hozam nem befolyásolja jelentősen a kinnlevő állomány után 2011-ben fizetendő kamatokat. Másfelől minden egyes aukción az állampapír névértéke és a kibocsátáskor elért árfolyama közötti különbség számolandó el a nettó pénzforgalmi kamatkiadásban. A magyar állampapiroktól elvárt hozam második félévi alakulásától függően ez a kibocsátáskori prémium vagy diszkont az alappálya körül 10-20 milliárd forintos kockázati sávban mozoghat.

Kormányzati intézkedésekkel összefüggő költségvetési kockázatok

A költségvetési törvény évközi módosítása a stabilitási tartalékhoz kapcsolódóan 184 milliárd forinttal csökkentette a központi költségvetéshez tartozó **intézményi és fejezeti kiadásokat**, a zárolások hatása a nettó kiadások első félévi alakulásában azonban még nem tükröződött. A stabilitási tartalék törlesztésének elvben költségkiigazítást kellene jelentenie, de annak végrehajtása az év második felében számottevő pénzügyi feszültségeket okozhat. A maradványtar-

¹² Bizonyos szegmensekben ráadásul lehetőség van az adófizetés legális kikerülésére is (pl. villamosenergia-kereskedelemben való részvétel külföldről).

tási kötelezettség a pénzforgalmi kontrollt rövid távon biztosíthatja, a tényleges pénzügyi feszültségeket viszont nem szünteti meg. Amennyiben a szervek és fejezetek nem lesznek képesek effektív intézkedésekkel kezelni a zárolt előirányzatok törlesztését, a következmény a szállítói tartozás-állomány felduzzadása és/vagy a maradványtartási kötelezettség részleges feloldása lehet. Figyelembe véve azt is, hogy az általános tartalékból még több mint 60 milliárd forint felhasználható és a stabilitási tartalékból nagyjából 16 milliárd forint még nem épült be az előirányzatokba, az intézményi és fejezeti kör nettó kiadásaival összefüggő 2011-es negatív kockázatot az intézkedés harmadára, 60 milliárd forintra becsüljük.

Az **Egészségbiztosítási Alap** egyenlegével kapcsolatos legjelentősebb kockázatot a természetbeni ellátások céltartalékának felhasználása jelenti. A költségvetési törvény 23. § (2) bekezdése a gyógyszerkiadásokra vonatkozó előirányzat teljesülésétől teszi függővé a céltartalék felhasználását. Előrejelzésünkben azzal számolunk, hogy a gyógyszerkiadások meg fogják haladni az előirányzatot, ezért a tartalék megtakarítását feltételezzük. Másfelől viszont a költségvetési törvény nem ad automatikus numerikus szabályt a tartalék év végi felhasználhatóságát illetően. Ezért ha a kormány – figyelembe véve az Egészségbiztosítási Alap előirányzatnál várhatóan kedvezőbb egyenlegét – mégis a

tartalék felhasználásáról döntene, az 15 milliárd forinttal ronthatja az általunk prognosztizált egyenleget.

A 40 év jogosultsági idővel rendelkező nők **nyugdíjba** vonulásának fiskális hatásai még nem érzékelhetők. Nem állnak rendelkezésünkre olyan információk, amelyek alapján megítélhetnénk, hogy a kormány által várt pótlólagos beáramlás valóban megtörténik-e – késve, de visszamenőleges hatállyal –, vagy az intézkedés hatása elmarad a várakozástól. Összességében az intézkedéshez kapcsolódó kockázatokat egyenlegjavítónak ítéljük, mivel nagyobb a valószínűsége annak, hogy az intézkedés kiadásnövelő hatása elmarad a várttól, semmint azt meghaladná.

A **rokkantnyugdíjazás** (illetve a megváltozott munkaképességűek ellátásainak) rendszerét érintő, részleteiben még nem ismert intézkedések megvalósulása már 2011-ben negatív kockázatot rejt. A tervezett szabályváltozások 2011. évre várt hatása azonban viszonylag csekély, 9 milliárd forint, a teljes ellátási kiadás mindössze 0,2 százaléka. Az ellátások kiegészítő emelésével összefüggő kockázatot jelenleg nem látunk, ugyanakkor negatív kockázatként kezeljük annak a lehetőségét, hogy az ellátotti létszámok előző éveknek megfelelő változása – átmenetileg lassuló bővülése, illetve gyorsuló csökkenése – az év második felében fokozatosan visszafordul.

4. A demográfiai és makrogazdasági folyamatok által meghatározott tételek várható alakulása 2012-ben

A következőkben azon fő bevételi és kiadási csoportokat vesszük sorra, amelyek alakulását – változatlan jogszabályi környezetet feltételezve – a demográfiai és makrogazdasági folyamatok határozzák meg, a jogalkotó a tétel nagyságát tehát közvetlenül nem, legfeljebb szaktörvények révén befolyásolhatja. A vizsgált költségvetési előirányzatok – néhány kisebb eltérés mellett – lényegében megegyeznek a költségvetési törvény mellékletében közölt külső tételekkel. Az eltérések oka az, hogy egyfelől bizonyos tételeket összevonva vizsgáltunk, így az összevont kategóriában keveredhetnek a külső és belső elemek (például: családi támogatások és szociális juttatások), másfelől egyes kisebb jelentőségű tételeket külön nem vizsgáltunk. Az említett eltérések a közölt becslés megbízhatóságát és az egyenleg változására vonatkozó várakozásainkat lényegileg nem befolyásolják.

A vizsgált bevételi és kiadási tételek 2012. évi alakulására adott prognózisunk a publikálásig rendelkezésre álló információkra támaszkodó makrogazdasági előrejelzésünkön alapul, ami még érdemben változhat a költségvetési törvényjavaslat benyújtásáig. Felhívjuk a figyelmet arra, hogy a makropályánk azzal a feltételezéssel készült, hogy a **stabilitási tartalék** törlése többnyire nem épül be a belső tételek 2012. évi előirányzataiba, mivel az idei költségvetésben végrehajtott megtakarítások tartóssága jelenleg

megalapozottan nem ítéltető meg.¹³ Amennyiben a stabilitási tartalék törlése fenntarthatónak bizonyul 2012-ben is, akkor a kiadáscsökkentések közvetlen adótartalma és közvetett költségvetési hatásai miatt a bevételi tételek 2012-es várható összege kismértékben csökkenhet az itt ismertetett előrejelzésünkhöz képest. A már hatályos jogszabályok mellett ugyanakkor prognózisunkban számoltunk a már bejelentett és nagy valószínűséggel megvalósuló **intézkedésekkel** is: ezek többségéről június 30-ig törvényjavaslat készült, a várható hatásokat ez alapján becsültük, de a 2012-re hatást gyakorló szaktörvények tartalma természetesen akár jelentősen is eltérhet az általunk feltételezettől.

A fentiek szerint figyelembe vett külső tételek általunk várt 2011. évi egyenlege 5256 milliárd forint, ez némileg magasabb a törvényi előirányzatokból adódó egyenlegnél. A 2012-re prognosztizált egyenleg 5528 milliárd forint, ami a GDP arányában nem jelent javulást, hanem kismértékű (0,2 százalékpontos) egyenlegromlást eredményez az idei várható teljesüléshez képest. Ez azzal függ össze, hogy a teljes tételcsoportra számított egyenleg összege 5,2 százalékkal nő, miközben a nominális GDP 6,3 százalékos növekedésére számítottunk 2012-ben. Ezen belül a bevételek összege a GDP arányában 0,7 százalékkal csökken, miközben a kiadások a GDP 0,5 százalékaival mérséklődnek (7. táblázat). A viszonylag kedvezőtlen egyenlegváltozás tehát a bevétel-

7. táblázat

A makroérzékeny költségvetési tételek egyenlegének várható alakulása

(a GDP százalékában)

	2011 MNB-prognózis	2012 MNB-prognózis	Változás
1. Külső bevételek összesen	33,4	32,6	-0,7
2. Külső kiadások összesen	14,9	14,4	-0,5
3. A teljes tételcsoport egyenlege (1-2)	18,5	18,3	-0,2

¹³ Kivételt képez decentralizált alapoknál végrehajtott kiadáscsökkentésből közel 30 milliárd forint, amit a bázisba építhetőnek ítéltünk, részben mert olyan sorokat érintett, amelyek a Széll Kálmán-terv 2012-es intézkedései között is szerepelnek, vagy mert nem igényel különösebb intézkedést a csökkentett előirányzatok 2012-re történő átvitele (pl. a Munkaerő-piaci Alap kockázatkezelési tartalékának törlése). Így 206 milliárd forintnyi kontingens nem épült be a 2012-es előirányzatokba. Ezzel szemben 2012-re érvényesítettük a konvergenciaprogram feltételezéseit a személyi kiadások, valamint a központi alrendszer dologi kiadásainak nominális szinten tartásáról. Ennek fényében kevésbé ítéltető restriktívnek, hogy a további kiadáscsökkentés megvalósíthatóságát már szigorúbb feltételekhez kötjük.

oldali folyamatok következménye. A nominális GDP növekedési ütemétől jelentősen elmaradva emelkednek a lakossági adók és a társadalombiztosítási alapok járulékokból és hozzájárulásokból származó bevételei, valamint (a termékadók és a társasági adó kivételével) a gazdálkodó szervezetek befizetései is.

A külső költségvetési tételek egyenlegének – és azon belül is a bevételek – GDP arányában számított 2012. évi alakulása részben a feltételezett makrogazdasági pálya sajátosságaival, részben az intézkedések hatásával magyarázható. Noha a GDP növekedési üteme némileg gyorsul 2012-ben, a növekedés exportvezérelt karaktere fennmarad, és a továbbra is gyenge belső kereslet, valamint a laza munkaerőpiac miatt az adóalapok – így a lakossági fogyasztás és különösen a bértömeg – összességében csak lassabb ütemben bővíthetnek. Ez tükröződik a költségvetés ciklikus pozíciójában is, ami a júniusi inflációs jelentésben közölt számításaink szerint 2012-ben még kismértékben romlik is, és mintegy 2 százalékpontot magyaráz a költségvetési hiányból. Továbbá az adó- és járulérendszer változásai is kedvezőtlenül befolyásolják az egyenleget (pl. a 2011. évi szja-csökkenés áthúzódozó pénzforgalmi hatása, a 2012. évi további adókiengedés, a megmaradt magán-nyugdíjpénztári tagok egyéni nyugdíjjárulékának kiesése). A költségvetés bevételi oldalának jövedelemrugalmassága is mérséklődik: az egykulcsos szja, a jövedelemtől függően növekvő mértékben igénybe vehető családiadó-kedvezmény, vagy a jelentős súlyt képviselő különadók mind ebbe az irányba hatnak.

4.1. A 2012. ÉVI MNB-PROGNÓZIS ÁTTEKINTÉSE

Bevételi tételek

Gazdálkodó szervezetek befizetései

2012-ben a gazdálkodó szervezetek befizetéseihez kapcsolódó külső tételek együttesen 5,2 százalékkal bővíthetnek (lásd a 8. táblázatot). Figyelemre méltó körülmény, hogy a növekmény fele az új, illetve megnövelt **termékadójának** (népegészségügyi, környezetvédelmi) köszönhető: a költségvetés ebből a forrásból mintegy 30 milliárd forint többletbevételhez juthat 2012-ben, igaz, feltevésünk szerint a bevételi többlet túlnyomó része többletkiadásokat fog finanszírozni.¹⁴

A termékadójaktól eltekintve a gazdálkodó szervezetek adói közül egyedül a **társasági adó** esetében várunk dinamikus növekedést 2012-ben. A vállalati szektor működési eredménye közel 3 százalékkal meghaladhatja a gazdasági növekedés ütemét, valamint az elhatárolt veszteségek visszatöltése (a veszteségleírás mértékének csökkenése) tovább lassulhat, és visszaállhat a korábbi trendre. Ezzel szemben a gyógyszerpiaci intézkedések kiterjesztése és a beruházási adókedvezmények részbeni visszafordulása az adóbevételeket csökkenti. A felsorolt feltevések eredőjeként 317 milliárd forintnyi társaságiadó-bevételt várunk, amely 11 százaléki körüli növekedést jelent 2011-hez képest.

Az **egyszerűsített vállalkozói adónál** a bevételek növekedését a reálnövekedés üteméhez kötöttük, feltételezve, hogy az adókulcsemelés alkalmazkodási folyamata 2011-ben lezárul. Prognózisunknál figyelembe vettük, hogy egyfelől az adónem alkalmazhatósága korlátozott (árbevételi plafonhoz kötött), másfelől az adókulcs 2010-es emelése az adóment nem teszi vonzóvá, így az érintett adózói kör bővülése nem várható. A **bányajáradékból** származó bevételek 2012-ben nominálisan 13 milliárd forinttal maradhatnak el a 2011-re várt teljesüléstől a nyersolaj árának feltételezett csökkenése miatt. Az **egyes ágazati különadónál** is 10 milliárd forint nominális csökkenést várunk, mivel feltételezzük az adóalap kismértékű erodálódását, és nem számítunk arra, hogy 2012-ben is sor kerülhet a 2011-ben tapasztalthoz hasonló mértékű áthúzódozó év eleji befizetésekre.

Fogyasztáshoz kapcsolt adók

2012-ben az adómenthez tartozó bevételek 6 százalék körüli növekedésével számolunk. Ezen belül az **áfabevételek** közel 6,5 százalékkal növekednek, miközben a lakosság vásárolt fogyasztásának indexe 5,3 százalék. A magasabb növekedési ütemet az okozza, hogy 2012-re nem számolunk a stabilitási tartalék 2011. évi törlesztésének tovább vitelével, azaz a kiadásvisszafogás adóbevétel-mérséklő hatásával. A **jövedéki adónál** éves szinten 5 százalékos adóbevétel-növekedést várunk, ezen belül a dohánytermékek esetében átlagosan 3,6 százalékos éves adóemeléssel számolunk. Az üzemanyagok jövedéki adójánál azzal a feltevéssel élünk, hogy a fogyasztás fokozatosan visszazár a korábbi trendhez. A **regisztrációs adónál** 4 milliárd forint növekménnyel számolunk, amely 11 százalékos bővülésnek felel meg. A regisztrációsadó-bevételek esetében jelentős visszaesés volt tapasztalható az elmúlt időszakban, ezért úgy

¹⁴ Ezek az adómentek gyakorlatilag címkézett adónak tekinthetők. A népegészségügyi termékadój a Semmelweis-terv értelmében az egészségügyi ellátások forrásainak a kiegészítésére szolgál, míg a környezetvédelmi termékadój fele, illetve 24,5 milliárd forintot meghaladó része az Országos Hulladék-gazdálkodási Ügynökség kiadásait fedezi a jogszabály alapján.

8. táblázat
A makroérzékeny tételek 2012. évi alakulása: MNB-prognózis
 (milliárd forint)

	Előirányzat 2011	MNB 2011	MNB 2012	MNB VÁLTOZÁS
BEVÉTELEK				
GAZDÁLKODÓ SZERVEZETEK BEFIZETÉSEI	1126	1123	1184	62
Társasági adó	288	286	317	32
Társas vállalkozások különadója	0	-17	0	17
Hitelintézeti járadék	11	11	11	0
Pénzügyi szervezetek különadója	187	182	182	0
Egyes ágazatokat terhelő különadó	161	171	161	-10
Egyszerűsített vállalkozási adó	180	180	185	5
Ökoadók (energia, környezetterhelés)	27	22	23	0
Bányajáradék	88	102	89	-13
Játékadó	51	50	49	-1
Energiaellátók jövedelemadója	20	18	18	0
Cégautóadó	28	26	26	1
Népegészségügyi termékadó	0	4	15	11
Környezetvédelmi termékdíj	21	21	40	19
Rehabilitációs hozzájárulás	64	67	68	1
FOGYASZTÁSHOZ KAPCSOLT ADÓK	3402	3327	3531	204
Általános forgalmi adó	2489	2420	2577	157
Jövedéki adó	881	873	916	43
Regisztrációs adó	32	34	38	4
LAKOSSÁG BEFIZETÉSEI	1446	1470	1497	27
Személyi jövedelemadó	1363	1391	1417	27
Illetékbecfizetések	82	77	79	2
Egyéb lakossági adók	1	2	0	-2
ALAPOK KÜLSŐ BEVÉTELEI	3535	3581	3667	86
MPA – Egészségbiztosítás és munkaerő-piaci járulék	188	186	193	7
MPA – Szakképzési hozzájárulás	49	46	48	2
KTIA – Innovációs járulék	23	23	25	1
NKA – 5-ös lottó bevétel	9	9	10	1
NY. ALAP – Járulékok és hozzájárulások	2593	2642	2691	49
E. ALAP – Járulékok és hozzájárulások	638	623	646	23
Eho	36	50	53	2
ÖSSZES KÜLSŐ BEVÉTEL	9509	9500	9879	378
KIADÁSOK				
CSALÁDI TÁMOGATÁSOK, SZOCIÁLIS JUTTATÁSOK	628	627	607	-20
MNB-ELSZÁMOLÁSOKKAL KAPCSOLATOS KIADÁS	0	0	94	94
BEFIZETÉS AZ EU-BA	258	258	278	20
ALAPOK KÜLSŐ KIADÁSAI	3411	3359	3371	12
MPA – Passzív ellátások	135	120	63	-57
Öregségi jellegű ellátások	2390	2389	2490	101
Korhatár alatti rokkantsági	305	298	254	-44
Hozzá tartozói ellátások	359	357	372	15
Táppénz	86	72	71	-1
Gyed, tgyás	135	123	121	-2
ÖSSZES KÜLSŐ KIADÁS	4298	4244	4350	106
A TELJES TÉTELCSOPORT EGYENLEGE	5211	5256	5528	272

látjuk, hogy a tétel növekedési üteme átmenetileg a korábbi trend fölé kerülhet.

A kockázat kimagasló volta miatt megjegyezzük, hogy az áfabevétel 2012. évi alakulása szempontjából jelentős bizonytalanságot okoz az ún. **áfalevonhatósági joggal kapcsolatos bírósági vita**. Az Európai Bizottság korábban kifogásolta a magyarországi áfa-visszatérítések gyakorlatát, mely a Bizottság szerint nem felel meg az uniós jog előírásainak. A vita bírósági szakaszba érkezett, és amennyiben az Európai Bíróság a magyar álláspontot elutasítja, akkor az ítélet végrehajtása becslésünk szerint **240-250 milliárd forinttal** csökkentheti a visszaállítás évében a nettó áfabevételt, ennyivel növelve mind a pénzforgalmi, mind az eredményszemléletű hiányt.

A lakosság befizetései

A lakosság befizetései várakozásunk szerint 27 milliárd forinttal emelkednek a 2011. évi bázishoz képest, a nominális növekedés mértéke nem éri el a 2 százalékot. A **személyi jövedelemadó** esetében azzal a feltevéssel élünk, hogy jövőre a törvénybe foglalt „félszuperbruttó” rendszerre történő átállás megvalósul, továbbá az adójóváírás parametrikus átalakítására is sor kerül. Ez utóbbi, a konvergenciaprogramban szereplő változás a 2011. évi igénybevétel felére csökkenti az érvényesíthető adójóváírás összegét. A családi adókedvezmény igénybevétele kissé magasabb lesz, mint a bázisévben, mivel arra számítunk, hogy az adózók egy része csak az éves bevallásában tudja igénybe venni a kedvezmény egy részét. A 2012. évi bevételek előrejelzését 3,9 százalékos keresettömeg-indexszel számoltuk, ami figyelembe veszi a közmunkaprogramok becsült hatását. Az **illetékbevételeknél** a reálnövekedés indexével változtattuk a bázisértéket, összhangban a 2011. évi költségvetési törvényjavaslatban található többéves kitekintésből megismert kormányzati számítással.

Társadalombiztosítási járulékok és hozzájárulások

A járulékok és hozzájárulások esetében a keresettömeg-indextől elmaradó, 2,2 százalékos növekedéssel számolunk. Ennek oka egyrészt, hogy a magán-nyugdíjpénztári befizetések felfüggesztésének a megszűnése után becslésünk szerint a nyugdíjjárulékoknak csak a 95 százaléka folyik majd be Nyugdíjbiztosítási Alapba, ami 38 milliárd forint bevételkiesést eredményezhet. További, mintegy 17 milli-

árd forint járulékbérvétel eshet ki passzív ellátásokat érintő intézkedések következtében.¹⁵

Kiadási tételek

Családi támogatások, szociális juttatások

A konvergenciaprogramban foglaltak alapján 2012-re a családtámogatások értékének befagyasztásával számolunk, és az igénybe vevők létszámának várható mérséklődése miatt összességében 4 milliárd forintnyi támogatáscsökkenést várunk. A megváltozott munkaképességűek járadékát érintő intézkedések következtében (összhangban a Széll Kálmán-tervvel) az ezen a jogcímen nyújtott támogatások az ellátotti állomány feltételezett csökkentésével párhuzamosan 16 milliárd forinttal alacsonyabb szinten teljesülhetnek. Összességében ennél a tételcsoportnál a kiadások nominálisan 3,2 százalékkal csökkenhetnek 2012-ben.

Az MNB-elszámolásokkal kapcsolatos kiadás

Az inflációs jelentésben frissített prognózis szerint az MNB várható 2011. évi vesztesége miatt a központi költségvetésnek 94 milliárd veszteségtérítési kötelezettsége keletkezik 2012-ben. Ez az idei évhez képest addicionális kiadást jelent a pénzforgalmi egyenlegben: a kormány a 2011. évi költségvetési törvényjavaslatához készített többéves kitekintésben erre a célra nem tervezett előirányzatot, és a tavasszal közzétett konvergenciaprogramban sem szerepelt a veszteségtérítés hatása.

Hozzájárulás az EU-költségvetéshez

Előrejelzésünk a 2011. évi költségvetési törvényjavaslat kitekintésében szereplő előirányzatot veszi át. 2012-re a kormányzat a 2011. évi előirányzatnál 20 milliárd forinttal magasabb kiadást tervez, amely 8 százalékos növekedést jelent. Ez a növekedési ütem összhangban van a korábbi években tapasztalttal.

Az elkülönített alapok és a társadalombiztosítás külső kiadásai

A **passzív ellátások** esetében a kiadási volumen közel 50 százalékos visszaesésével számolunk 2012-ben. A munkanélküli biztosítási rendszer várhatóan idén szeptembertől életbe lépő átalakításának a hatása az év első hónapjait követően

¹⁵ A munkanélküli ellátások járulékkötelesek, de nem számítanak bele a becslésünk alapjául szolgáló bértömegindex alakulásába.

már teljes körűen érvényesül, így az intézkedés jövőre további 55 milliárd forint megtakarítást eredményezhet.

A **nyugellátások** 2012-re várható teljesülése 3117 milliárd forint, ami a fogyasztóiár-indexnél alacsonyabb, 2,4 százalékos növekedést jelent 2011. évi bázishoz képest. A kiadásokat az állomány várt létszáma, az ellátások átlagos növekedése és a cserélődési hatás alapján becsültük meg, az eredményt pedig módosítottuk a már bejelentett – ám jelen értékelésünk készültékor még nem kodifikált – intézkedések hatásaival. A Széll Kálmán-terv nyugdíjrendszert érintő intézkedései becslésünkben számottevő, összesen közel 60 milliárd forint kiadáscsökkenést eredményezhetnek 2012-ben. A figyelembe vett intézkedések megvalósulását eltérő valószínűségűnek ítéljük: az ellátások árindex szerinti emelésének bevezetését nagyon valószínűnek tartjuk, a rokkantnyugdíjban részesülők létszámának drasztikus csökkenését optimista, ám nem irreális feltételezésnek tekintjük, miközben a foglalkoztatási és szolgálati kordvezmények visszamenőleges hatályú visszavételének megvalósítási kockázata véleményünk szerint magas.

A **táppénzkiadások** esetében az intézkedések 2012-ben már a teljes évben kifejtik hatásukat, ezért az összes megtakarítás mértéke 10 milliárd forintra nő, és így a kiadási volumen 2 százalékos mérséklődésével számolunk. A **gyed** és **tygás** jogosultsági feltételeinek 2010. évi szigorításától várt hatások áthúzódnak 2012-re is, ezért ennél a jogcímcsoportnál is (mintegy 2 milliárd forint) nominális kiadáscsökkenést várunk.

4.2. A 2012. ÉVI EGYENLEGCÉL ÉS A STABILITÁSI TARTALÉK

Az MNB előrejelzése azt mutatja, hogy a külső tételek egyenlege nem fog javulni a GDP arányában, hanem némileg romlik 2012-ben. Figyelembe véve, hogy jövőre a költségvetés már nem támaszkodhat a magánnyugdíjpénztárakból származó bevételekre, prognózisunk alapján a kormány 2,5 százalékos ESA-hiányra vonatkozó célkitűzésének megvalósításához a belső tételeknél, illetve az államháztartás egyéb tételeinél a GDP arányában 2,9 százalékpontos egyenlegjavulásra van szükség a 2011. évi bázishoz képest.¹⁶

Előrejelzésünk szerint az államháztartás egyéb tételeinél, vagyis az önkormányzatok egyenlegében, a kamategyenlegben és az eredményszemléletű korrekciók egyenlegében összesen nagyjából 0,7-0,8 százalékpontos GDP-arányos javulás várható 2012-ben. Ennek megfelelően a központi alrendszer belső tételeinél további bő 2 százalékpontos GDP-arányos egyenlegjavulást kell elérni a hiánycél teljesítéséhez, ami a Széll Kálmán-terv és a konvergenciaprogram belső tételeket érintő intézkedéseit figyelembe véve is jelentősnek számít. Az egyenlegjavuláshoz a GDP 0,6 százalékkal járulhat hozzá a stabilitási tartalék megtakarításainak a 2012. évi előirányzatokba történő fenntartható beépítése. Ez azt feltételezi, hogy a stabilitási tartalék törlése mögött olyan tartós kiadáscsökkentő intézkedések álljanak, amelyek pótlólagos egyenlegjavulást jelentenek a Széll Kálmán-tervhez és a konvergenciaprogramhoz képest.

¹⁶ Az 1. táblázatban bemutatott egyedi tételekkel csökkentett 2,8 százalékos ESA-hiány 4,6 százalékpontonra módosul, ha abból levonjuk az átvett nyugdíjvagyonnak a költségvetési törvényben szereplő részét is (529 milliárd forintot). A tervezési bázisba be nem épülő stabilitási tartalék becsült egyenleg hatásával korrigálva a 2011. évi hiány értéke tovább emelkedik, 5,2 százalékpontonra. Ehhez a 2011. évi bázisértékhez viszonyítva 2,7 százalékpont egyenlegjavulást kellene elérni 2012-ben a hiánycél teljesítéséhez. A rés azonban tovább nő a külső tételekre számított 0,2 százalékpontos egyenlegromlás következtében.

Függelék I.

A költségvetési törvény változásai

A decemberi költségvetési törvényben elfogadott értékhez képest a központi alrendszer tervezett hiánya 497 milliárd forinttal emelkedett az évközi módosítások nyomán. Ez a növekmény teljes egészében a MOL-tranzakcióval kapcsolatos egyszeri kiadás következménye. A többi elmozdulás az előirányzatok szintjén lényegében kioltja egymást, ami egyfelől a költségvetési folyamatok eredetileg feltételezettnél lényegesen kedvezőtlenebb megítélését, másfelől az ezt ellensúlyozó intézkedések hatását tükrözi.

A hivatalos egyenleg összesen közel 191 milliárd forinttal romlott olyan soroknál, amelyek tényleges alakulását alapvetően a makrogazdasági folyamatok határozzák meg: a kormány 176 milliárd forinttal lejjebb vitte az adóbevételi előirányzatokat, míg 15 milliárd forinttal növelte a kamatkidadások teljesülésére vonatkozó várakozását. Emellett 44 milliárd forint negatív irányú egyenlegváltozás származik egyes támogatási jogcímek (közoktatási és szociális humán-normatívák, önkormányzatok támogatása) összegének a megemeléséből, ami részben szintén külső tényezők, illetve a hatályos jogszabályok következménye. Mindezt 236 milliárd forinttal ellentételezi a stabilitási tartalékkal összefüggő zárolások és intézkedések átvezetése az előirányzatokon.

A **stabilitási tartalék** részeként elkönnyelhető előirányzat módosítások magukban foglalják:

- a költségvetési szervek 4,2 milliárd forinttal megemelt befizetési kötelezettségét (ebből 1,7 milliárd forintot a

költségvetési törvény márciusi módosítása már tartalmazott);

- az intézményi és fejezeti körben (a társadalombiztosítási alapok költségvetési szerveit is beleértve) a kiadási előirányzatok összesen 185,4 milliárdos csökkentését: ennek 46 százaléka a dologi kiadásokhoz kötődik, 17 százalékot tesz ki a működési célú pénzeszközátadások csökkentése, 15 százalék a személyi jellegű kifizetések csökkentése, 14 százalék a beruházási kiadások visszafogása, 8 százalékot pedig egyéb tételek tesznek ki;
- a központi költségvetés állami vagyonnal kapcsolatos és egyéb kiadásainak a lefaragását 11 milliárd forinttal;
- valamint az elkülönített pénzalapok kiadásainál érvényesített közel 36 milliárd forintos megtakarítást.

A T/3636 számú törvényjavaslat általános indoklásában a stabilitási tartalékok részletező táblázat a fentiekben kívül még tartalmaz 3,7 milliárd forint intézményi többletbefizetést, továbbá az Országgyűlés közvetlen hatáskörébe tartozó fejezeteknél képzett 12,7 milliárd forintos tartalékokat is. Ezek a tételek azonban nem épültek be a törvényi előirányzatokba, ezért effektív intézkedésként jelenleg sem számoltunk velük.

A stabilitási tartalék létrehozásáról szóló kormányhatározat eredetileg a közösségi közlekedés fogyasztói ártámogatásának 10 milliárd forinttal történő csökkentéséről is rendelke-

F.1. táblázat

A központi alrendszer egyenlegére vonatkozó törvényi előirányzat változása

(milliárd forint)

	Központi költségvetés	Elkülönített pénzalapok	Tb-alapok	Összesen
1. Eredeti (decemberi) törvényi előirányzat	-613	15	-89	-687
2. MOL-részvények megvásárlása	-499			-499
3. Adóbevételek és kamatkidadások előirányzatának módosítása	-191			-191
4. Egyéb módosítások, kiadási többletek hatása	-43	0	-1	-44
5. Stabilitási tartalékkal kapcsolatos változás	207	27	2	236
6. Módosított előirányzat (1+2+3+4+5)	-1138	41	-88	-1184

zett (és az intézkedés egyúttal a Széll Kálmán-terv részét képezi). Mivel a kilátásba helyezett jogszabály-módosításra nem került sor, a költségvetési törvény módosítása az elkülönített állami pénzalapok kiadásainak további 10 milliárd forintos visszafogásával pótolta ezt.

Az MNB júniusi inflációs jelentésében közölt előrejelzése a stabilitási tartalékból még csupán 40 milliárd forintot vett figyelembe, mivel a zárt előirányzatok tényleges

törlésére a publikálás időpontjáig nem került sor, és az év első felében megfigyelhető teljesülési adatok sem indokoltak ennél nagyobb mértékű korrekciót. A törvényi előirányzatok módosítása azonban a 250 milliárd forintos stabilitási tartalék zömének az effektív törlését jelenti. Így az inflációs jelentéshez képest az MNB itt közölt 2011. évi prognózisa 151 milliárd forint többletmegtakarítás beépítésével készült (beszámítva a kiadási növekményeket is).

Függelék II. Háttértáblázatok

F.2. táblázat

MNB-prognózis, törvényi előirányzat és teljesülések 2011 – bevételek

(milliárd forint)

BEVÉTELEK	2010			2011			2011	
	Éves teljesülés	I–V. hó	%	Előirányzat	I–V. hó	%	MNB	MNB eltérés
KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉS								
GAZDÁLKODÓ SZERVEZETEK BEFIZETÉSEI								
Társasági adó	323,4	133,8	41,4	288,0	131,2	45,5	285,8	-2,2
Társas vállalkozások különadója	-32,4	10,3	-31,7	0,0	-10,0	n. a.	-17,0	-17,0
Hitelintézeti járadék	10,0	2,8	27,8	10,8	2,4	22,4	10,8	0,0
Pénzügyi szervezetek különadója	182,3	0,0	0,0	187,0	51,1	27,4	182,3	-4,7
Egyes ágazatokat terhelő különadó	151,7	0,0	0,0	161,0	10,0	6,2	170,6	9,6
Egyszerűsített vállalkozási adó	181,9	43,8	24,1	180,1	43,6	24,2	180,0	-0,1
Ökoadók (energia, környezetterhelés)	23,5	11,6	49,4	26,5	11,1	42,0	22,4	-4,1
Bányajáradék	108,9	40,0	36,8	88,0	47,7	54,2	102,2	14,2
Játékadó	53,4	22,6	42,3	51,3	20,4	39,9	50,1	-1,1
Egyéb befizetések	36,3	12,7	35,0	32,0	11,6	36,3	32,0	0,0
Egyéb központosított bevételek	44,1	20,2	45,9	109,8	56,0	51,0	113,6	3,8
Energiaellátók jövedelemadója	17,0	0,3	1,6	20,0	0,6	3,2	18,0	-2,0
Cégautóadó	25,9	12,7	49,0	28,1	12,1	42,9	25,5	-2,6
ÖSSZESEN	1 125,8	310,7	27,6	1 182,6	387,8	32,8	1 176,3	-6,3
FOGYASZTÁSHOZ KAPCSOLT ADÓK								
Általános forgalmi adó	2 313,6	929,2	40,2	2 489,0	986,9	39,6	2 420,4	-68,6
Jövedéki adó	856,5	290,9	34,0	881,1	311,3	35,3	872,6	-8,6
Regisztrációs adó	30,0	11,7	38,9	32,3	14,1	43,5	34,3	2,0
ÖSSZESEN	3 200,1	1 231,8	38,5	3 402,4	1 312,2	38,6	3 327,2	-75,2
LAKOSSÁG BEFIZETÉSEI								
Személyi jövedelemadó	1 767,9	763,7	43,2	1 363,0	598,6	43,9	1 390,9	27,9
Illetékbecfizetések	83,5	35,9	43,0	81,9	30,4	37,1	76,7	-5,2
Egyéb lakossági adók	12,1	9,6	78,9	1,3	2,8	214,1	2,1	0,8
ÖSSZESEN	1 863,5	809,1	43,5	1 446,2	631,8	43,7	1 469,7	23,5
KÖLTSÉGVETÉSI SZERVEK ÉS FEJEZETI KEZELÉSŰ ELŐIRÁNYZATOK								
Költségvetési szervek bevételei	891,1	375,3	42,1	567,4	352,4	62,1	817,4	250,0
Szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok bevételei	173,5	48,4	27,9	80,7	213,7	264,7	310,7	230,0
Szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok EU-támogatása	813,6	301,0	37,0	1 146,6	278,4	24,3	960,0	-186,6
ÖSSZESEN	1 878,2	724,8	38,6	1 794,7	845,5	47,1	2 088,1	293,4
BEFIZETÉS AZ ÁLLAMHÁZTARTÁS ALRENDSZEREIBŐL								
ÁLLAMI, KINCSTÁRI VAGYONNAL KAPCSOLATOS BEFIZETÉS	66,4	10,3	15,4	43,5	4,6	10,7	43,5	0,0
EGYÉB BEVÉTELEK	125,2	80,2	64,1	24,1	7,8	32,4	24,1	0,0
UNIÓS ELSZÁMOLÁSOK	-0,1	21,4	n. a.	29,2	8,6	29,6	29,2	0,0
NYUGDÍJREFORM ÉS ADÓSSÁG-CSÖKKENTŐ ALAP BEVÉTELE	n. a.	n. a.	n. a.	95,6	0,0	0,0	95,6	0,0
ADÓSSÁGSZOLGÁLTATLAL KAPCSOLATOS BEVÉTEL	131,8	59,1	44,9	59,5	38,5	64,7	78,3	18,7
KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉS BEVÉTELE ÖSSZESEN	8 467,8	3 267,6	38,6	8 110,6	3 252,3	40,1	8 374,8	264,2

F.2. táblázat

MNB-prognózis, törvényi előirányzat és teljesülések 2011 – bevételek (folyt.)

(milliárd forint)

BEVÉTELEK	2010			2011			2011	
	Éves teljesülés	I–V. hó	%	Előirányzat	I–V. hó	%	MNB	MNB eltérés
ELKÜLÖNÍTETT ALAPOK								
MPA – Egészségbiztosítási és munkaerő-piaci járulék	186,8	80,8	43,2	187,7	76,9	41,0	186,2	-1,5
MPA – Szakképzési hozzájárulás	46,9	21,7	46,3	49,0	20,0	40,9	46,1	-2,9
KTIA – Innovációs járulék	22,1	10,9	49,6	22,8	10,6	46,4	23,2	0,4
NKA – 5-ös lottó bevétel	9,3	3,5	37,5	8,7	4,7	53,6	9,3	0,6
Egyéb alapok bevételei	144,4	62,8	43,5	147,6	63,1	42,8	157,9	10,4
ELKÜLÖNÍTETT ALAPOK BEVÉTELE ÖSSZESEN	409,4	179,7	43,9	415,7	175,3	42,2	422,7	7,0
TB-ALAPOK								
NYUGDÍJBIZTOSÍTÁSI ALAP	2 914,7	1 224,8	42,0	3 073,6	1 113,7	36,2	3 122,9	49,4
Járulékok és hozzájárulások	2 303,9	944,0	41,0	2 592,9	1 092,7	42,1	2 642,3	49,4
Központi költségvetési támogatások, térítések	234,7	249,0	46,6	0,4	0,4	108,3	0,4	0,0
Nyugdíjreform és Adósságsökkentő Alapból származó bevétel	n. a.	n. a.	n. a.	433,2	0,0	0,0	433,2	0,0
Egyéb bevételek	76,1	31,8	41,8	47,0	20,5	44,2	47,0	0,0
EGÉSZSÉGBIZTOSÍTÁSI ALAP	1 385,3	587,1	42,4	1 370,9	584,8	42,7	1 389,0	18,1
Járulékok és hozzájárulások	633,5	271,0	42,8	637,5	262,6	41,2	623,4	-14,1
Eho	41,2	24,3	58,9	35,9	23,8	66,4	50,4	14,5
Központi költségvetési támogatások, térítések	617,3	257,2	41,7	642,4	267,7	41,7	646,2	3,8
Egyéb bevételek	93,4	34,6	37,0	55,1	30,7	55,6	69,0	13,9
TB-ALAPOK BEVÉTELE ÖSSZESEN	4 300,0	1 811,9	42,1	4 444,5	1 698,5	38,2	4 512,0	67,5
BEVÉTELEK ÖSSZESEN	13 174,1	5 259,2	39,9	12 970,8	5 126,0	39,5	13 309,4	-12 970,8

F.3. táblázat
MNB-prognózis, törvényi előirányzat és teljesülések 2011 – kiadások

(milliárd forint)

BEVÉTELEK	2010			2011			2011	
	Éves teljesülés	I–V. hó	%	Előirányzat	I–V. hó	%	MNB	MNB eltérés
KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉS								
EGYEDI ÉS NORMATÍV TÁMOGATÁSOK	201,4	64,8	32,1	214,9	61,5	28,6	214,9	0,0
KÖZSZOLGÁLATI MŰSORSZOLGÁLTATÁS TÁMOGATÁSA	45,8	20,7	45,3	58,7	26,0	44,3	58,7	0,0
FOGYASZTÓIÁR-KIEGÉSZÍTÉS	107,3	46,7	43,5	109,0	47,8	43,9	110,2	1,2
LAKÁSÉPÍTÉSI TÁMOGATÁSOK	147,4	56,8	38,5	126,0	47,9	38,0	126,0	0,0
CSALÁDI TÁMOGATÁSOK, SZOCIÁLIS JUTTATÁSOK	632,4	263,2	41,6	628,3	261,4	41,6	626,6	-1,7
KÖLTSÉGVETÉSI SZERVEK ÉS FEJEZETI KEZELÉSŰ ELŐIRÁNYZATOK KIADÁSAI								
Költségvetési szervek kiadásai	2 371,5	1 004,1	42,3	1 849,4	982,8	53,1	2 115,0	265,6
Szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok kiadásai	1 833,2	757,7	41,3	2 233,1	964,0	43,2	2 321,6	88,5
TARTALÉKOK			n. a.	123,9		n. a.	45,0	-78,9
AZ ÁLLAMHÁZTARTÁS ALRENDSZEREINEK TÁMOGATÁSA	2 424,4	1 111,1	45,8	1 897,4	810,3	42,7	1 919,1	21,6
TÁRSADALMI ÖNSZERVEZŐDÉSEK TÁMOGATÁSA	5,0	2,4	48,5	3,8	1,8	47,2	3,8	-0,0
ÁLLAMI VAGYONNAL KAPCSOLATOS KIADÁS	80,8	35,7	44,1	594,4	25,8	4,3	594,4	-0,0
KORMÁNYZATI RENDKÍVÜLI KIADÁSOK ÉS EGYÉB KIADÁSOK	41,1	20,0	48,6	36,4	6,1	16,7	38,1	1,7
ÁLLAM ÁLTAL VÁLLALT KEZESSÉG ÉRVÉNYESÍTÉSE	33,5	14,4	42,9	35,4	16,3	46,2	35,4	0,0
ADÓSSÁGÁTVÁLLALÁS ÉS TARTOZÁS-ELENGEDÉS	0,1	0,1	100,0	0,4	0,4	95,9	577,5	577,1
BEFIZETÉS AZ EU-BA	230,2	101,4	44,1	258,1	117,6	45,5	258,1	-0,0
ADÓSSÁGSZOLGÁLAT, KAMATTÉRÍTÉS	1 146,3	497,2	43,4	1 079,4	509,3	47,2	1 062,6	-16,8
A KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉS ÖSSZES KIADÁSA	9 300,5	3 996,2	43,0	9 248,7	3 878,9	41,9	10 107,0	858,3
ELKÜLÖNÍTETT ALAPOK								
MPA – Passzív ellátások	138,3	68,4	49,4	135,5	60,8	44,9	120,3	-15,1
MPA – Aktív és egyéb kiadások	159,5	59,0	37,0	176,5	43,8	24,8	175,7	-0,8
Egyéb alapok kiadásai	50,1	25,0	49,9	62,3	14,3	23,0	72,5	10,2
AZ ELKÜLÖNÍTETT ALAPOK KIADÁSA ÖSSZESEN	347,8	152,4	43,8	374,3	119,0	31,8	368,5	-5,7
TB-ALAPOK								
NYUGDÍJBIZTOSÍTÁSI ALAP	2 918,3	1 213,2	41,6	3 073,6	1 258,3	40,9	3 063,2	-10,3
Nyugellátások	2 887,8	1 200,1	41,6	3 054,4	1 248,8	40,9	3 044,1	-10,3
Öregségi jellegű ellátások	2 227,1	922,4	41,4	2 390,4	972,4	40,7	2 389,2	-1,2
Korhatár alatti rokkantsági	345,4	144,0	41,7	304,7	128,8	42,3	298,1	-6,6
Hozzá tartozói ellátások	315,3	133,6	42,4	359,4	147,6	41,1	356,8	-2,6
Egyéb kiadások	30,5	13,1	42,8	19,1	9,5	49,7	19,1	0,0
EGÉSZSÉGBIZTOSÍTÁSI ALAP	1 477,2	630,7	42,7	1 458,6	594,0	40,7	1 458,4	-0,2
Táppénz	79,4	35,2	44,3	86,1	31,2	36,2	72,0	-14,1
Gyed, tgyás	131,1	54,8	41,8	135,4	52,7	38,9	122,9	-12,5
Gyógyszer	357,2	143,2	40,1	343,5	156,1	45,4	373,2	29,6
Gyógyító-megelőző	791,0	348,8	44,1	770,1	308,3	40,0	773,9	3,8
Egyéb ellátások és kiadások	118,5	48,7	41,1	123,5	45,8	37,1	116,3	-7,1
TB-ALAPOK KIADÁSA ÖSSZESEN	4 395,5	1 843,8	41,9	4 532,1	1 852,3	40,9	4 521,6	-10,5
KIADÁSOK ÖSSZESEN	14 043,8	5 992,4	42,7	14 155,1	5 850,2	41,3	14 997,1	842,0

F.4. táblázat

A makrogazdasági változók összefoglaló táblázata, éves növekedési ütemek

	2010	2011	2012
	Tény	Előrejelzés	
Fogyasztóiár-index	4,9	4,0	3,7
Nyugdíjas fogyasztóiár-index	4,7	4,4	3,9
Háztartások fogyasztási kiadása	-2,1	1,4	1,6
GDP reálváltozása	1,2	2,4	2,8
GDP nominális változása	4,1	5,0	6,3
Nemzetgazdasági keresettömeg	1,8	3,2	4,3
Nemzetgazdasági bruttó átlagkereset	1,5	2,5	1,7
Nemzetgazdasági foglalkoztatottság	0,0	0,6	1,9

Megjegyzés: A makrogazdasági paraméterek a 2011. június 22-én megjelent „Jelentés az infláció alakulásáról” című kiadványban bemutatott előrejelzésünk június 30-ig elérhető államháztartási információk figyelembevételével történt részleges frissítéséből származnak, miközben a makrogazdasági prognózisunkat érintő egyéb külső feltevéseink nem változtak.

F.5. táblázat

Alkalmazott becslési módszerek – bevételek

BEVÉTELEK	Módszertani feltevések
KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉS	
GAZDÁLKODÓ SZERVEZETEK BEFIZETÉSEI	
Társasági adó	a 2010-es bázis szorozva a nominális GDP növekedési ütemével, korrigálva a kormányzati intézkedések és a gazdasági ciklus hatásaival (pl. veszteségleírás mértéke)
Társas vállalkozások különadója	tényadat-elemzés és becslés
Hitelintézeti járadék	nominális értéken rögzítve
Pénzügyi szervezetek különadója	nominális értéken rögzítve
Egyes ágazatokat terhelő különadó	az érintett ágazatok besült súlyozott nettó árbevétel növekedése és a korrigált 2010-es bázis szorzata
Egyszerűsített vállalkozási adó	az adóemelés viselkedési hatása miatt nominálértéken rögzített (2011-es tényadatok alapján)
Ökoadó (energia, környezetterhelés)	a bevétel a reál-GDP bővülési ütemével nő
Bányajáradék	korrigált 2010-es bázis, olajár-pálya feltevés, historikus szénhidrogén-kitermelési trend rendelkezésre álló jövedelem változása a sorsolásos játékoknál, figyelembe véve az áremelések múltbeli gyakorlatát, nyerőgépbevétel a nyerőgépszám korrigált trendjének kivetítésével
Egyéb befizetések	
Egyéb központosított bevételek	nominális értéken rögzített (a belső tételekre)
rehabilitációs hozzájárulás	becslés ARIMA modell segítségével
környezetvédelmi termékdíj	a díjemelések mértékével növelt 2011-es rész-előirányzatok, a mentesség megszűnéséből származó becslött többletbevétel (a legnagyobb hulladékkezelést koordináló szervezetek közhasznú jelentései alapján)
népegészségügyi termékadó	érintett termékkörök HKF-ből becslött forgalmának és volumeneinek kivetítése (CPI-vel és fogyasztási kiadással), az adó következtében becslött fogyasztás-visszaesés
Energiaellátók jövedelemadója	nominális értéken rögzítve
Cégautóadó	a bevétel a reál GDP bővülési ütemével nő
FOGYASZTÁSHOZ KAPCSOLT ADÓK	
Általános forgalmi adó	a 2010. évi bázis szorozva a háztartások fogyasztási kiadásainak indexével, korrigálva a kormányzati szektor fogyasztási kiadásainak és beruházási kiadásainak indexszével; szakértői becslés az egyes kormányzati intézkedések miatti korrekciókról (pl. az egyszerűsített vámeljárási hatása)
Jövedéki adó	az üzemanyagoknál szakértői becslés a volumenre és a kereskedelmi gázolaj-visszatérítésre; a dohánynál az adóemelés számított hatása és változatlan volumenfeltevés; a szeszes italok adójánál a bázis indexálva a reálnövekedéssel
Regisztrációs adó	a bázis év a nominális GDP változásával indexálva, korrigálva szakértői becsléssel (a trendnél gyorsabb adóalap-bővülés feltevés)
LAKOSSÁG BEFIZETÉSEI	
Személyi jövedelemadó	a számított adó a keresettömeg-változás indexével növelve – a kulcsváltozás hatásával korrigálva; az adójóváírás a törvényi paraméterek alapján szakértői becsléssel; az elkülönülten adózó jövedelmeknél a nominális GDP változásával korrigálva az adóalap; a kifizetői adóknál tételes becslés minden egyes adóalapra; adókedvezményeknél törvényjavaslatban levezetett kedvezmény összegek, illetve azok részleges szakértői korrekciói
Illetékbefizetések	törvényi előirányzat, az éven belüli teljesülés alapján szakértői korrekció
Egyéb lakossági adók	törvényi előirányzat
KÖLTSÉGVETÉSI SZERVEK ÉS FEJEZETI KEZELÉSŰ ELŐIRÁNYZATOK	
Költségvetési szervek bevételei	törvényi előirányzat és szakértői korrekció
Szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok bevételei	törvényi előirányzat és szakértői korrekció
Szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok EU-támogatása	törvényi előirányzat és szakértői korrekció
BEFIZETÉS AZ ÁLLAMHÁZTARTÁS ALRENDSZEREIBŐL	törvényi előirányzat és tényadatelemzés
ÁLLAMI, KINCSTÁRI VAGYONNAL KAPCSOLATOS BEFIZETÉS	törvényi előirányzat
EGYÉB BEVÉTELEK	törvényi előirányzat
UNIÓS ELSZÁMOLÁSOK	törvényi előirányzat
NYUGDÍJREFORM ÉS ADÓSSÁGCSÖKKENTŐ ALAP BEVÉTELE	törvényi előirányzat
ADÓSSÁGSZOLGÁLTATLAL KAPCSOLATOS BEVÉTEL	becslés (hozamok, árfolyam és várható kibocsátások alapján)

F.5. táblázat

Alkalmazott becslési módszerek – bevételek (folyt.)

BEVÉTELEK	Módszertani feltevések
ELKÜLÖNÍTETT ALAPOK	
MPA – Egészségbiztosítási és munkaerő-piaci járulék	2010-es bázis MNB-bértömegindexszel megemelve, egyedi intézkedésekkel és effektivitásváltozással korrigálva
MPA – Szakképzési hozzájárulás	2010-es bázis MNB-bértömegindexszel megemelve
KTIA – Innovációs járulék	nominális GDP növekedési üteme
NKA – 5-ös lottó bevétel	játékadóbecsléssel konzisztens
ELKA egyéb bevétel	törvényi előirányzat és tényadat-elemzés
NYUGDÍJBIZTOSÍTÁSI ALAP	
Járulékok és hozzájárulások	2010-es bázis MNB-bértömegindexszel megemelve, egyedi intézkedésekkel és effektivitásváltozással korrigálva
Nyugdíjreform és Adósságcsökkentő Alapból származó bevétel	költségvetési törvény előirányzata (belső tétel)
Egyéb bevételek	költségvetési törvény előirányzata (belső tétel)
EGÉSZSÉGBIZTOSÍTÁSI ALAP	
Járulékok és hozzájárulások	2010-es bázis MNB-bértömegindexszel megemelve, egyedi intézkedésekkel és effektivitásváltozással korrigálva
Eho	2011 első negyedéves teljesülés az MNB negyedévenkénti bértömegindexével megemelve
Központi költségvetési támogatások, térítések	költségvetési törvény előirányzata (belső tétel)
Egyéb bevételek	gyógyszergyártói befizetések esetében a gyógyszerkiadásokkal és a várható jogszabályváltozásokkal konzisztens előrejelzés, az egyéb bevételek esetében átvesszük a törvényi előirányzatot

F.6. táblázat	
Alkalmazott becslési módszerek – kiadások	
KIADÁSOK	Módszertani feltevések
KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉS	
EGYEDI ÉS NORMATÍV TÁMOGATÁSOK	törvényi előirányzat
KÖZSZOLGÁLATI MŰSORSZOLGÁLTATÁS TÁMOGATÁSA	törvényi előirányzat
FOGYASZTÓIÁR-KIEGÉSZÍTÉS	törvényi előirányzat és tényadat-elemzés
LAKÁSÉPÍTÉSI TÁMOGATÁSOK	törvényi előirányzat
CSALÁDI TÁMOGATÁSOK, SZOCIÁLIS JUTTATÁSOK	törvényi előirányzat és tényadat-elemzés
KÖLTSÉGVETÉSI SZERVEK ÉS FEJEZETI KEZELÉSŰ ELŐIRÁNYZATOK KIADÁSAI	
Költségvetési szervek kiadásai	törvényi előirányzat és szakértői korrekció
Szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok kiadásai	törvényi előirányzat és szakértői korrekció
TARTALÉKOK	törvényi előirányzat és szakértői korrekció
AZ ÁLLAMHÁZTARTÁS ALRENDSZEREINEK TÁMOGATÁSA	törvényi előirányzat és szakértői korrekció
TÁRSADALMI ÖNSZERVEZŐDÉSEK TÁMOGATÁSA	törvényi előirányzat
MNB-ELSZÁMOLÁSOKKAL KAPCSOLATOS KIADÁS	MNB-előrejelzés
ÁLLAMI VAGYONNAL KAPCSOLATOS KIADÁS	törvényi előirányzat
KORMÁNYZATI RENDKÍVÜLI KIADÁSOK ÉS EGYÉB KIADÁSOK	törvényi előirányzat
ÁLLAM ÁLTAL VÁLLALT KEZESSÉG ÉRVÉNYESÍTÉSE	törvényi előirányzat
ADÓSSÁGÁTVÁLLALÁS ÉS TARTOZÁS-ELENGEDÉS	törvényi előirányzat
BEFIZETÉS AZ EU-BA	törvényi előirányzat és tényadat-elemzés
ADÓSSÁGSZOLGÁLAT, KAMATTÉRÍTÉS	becslés (hozamok, árfolyam és várható kibocsátások alapján)
ELKÜLÖNÍTETT ALAPOK	
MPA – Passzív ellátások	bázisérték növelve a bértömegindexszel és a munkanélküliség változásával, korrigálva az ellátotti létszám és összetétel tárgyévi alakulásával
MPA – Aktív és egyéb kiadások	törvényi előirányzat és szakértői korrekció
Egyéb alapok kiadásai	törvényi előirányzat és szakértői korrekció
TB-ALAPOK	
NYUGDÍJBIZTOSÍTÁSI ALAP	
Nyugellátások	
Öregségi jellegű ellátások	2010-es bázis MNB makrogazdasági feltevésekre épülő nyugdíjindexszel megemelve, tényadatok és történeti lefutások alapján korrigálva
Korhatár alatti rokkantsági	2010-es bázis MNB makrogazdasági feltevésekre épülő nyugdíjindexszel megemelve, tényadatok, történeti lefutások alapján, valamint az Széll Kálmán tervtől várt megtakarításokkal korrigálva
Hozzá tartozói ellátások	2010-es bázis MNB makrogazdasági feltevésekre épülő nyugdíjindexszel megemelve, tényadatok és történeti lefutások alapján korrigálva
Egyéb kiadások	költségvetési törvény előirányzata (belső tétel)
EGÉSZSÉGBIZTOSÍTÁSI ALAP	
Táppénz	2010-es bázis MNB-bértömegindexszel megemelve, intézkedések hatásával korrigálva
Gyed, tgyás	2010-es bázis MNB-bértömegindexszel megemelve, demográfiai folyamatok és intézkedések hatásával csökkentve.
Gyógyszer	szezonálisan korrigált havi támogatáskiáramlás alapján kivetítve, várható intézkedések hatásával csökkentve
Gyógyító-megelőző ellátások	törvényi előirányzat tartalék összegével megnövelve
Egyéb ellátások és kiadások	törvényi előirányzat tartalék összegével csökkentve, tényadatokkal korrigálva

ELEMZÉS AZ ÁLLAMHÁZTARTÁSRÓL

2011. július

Nyomda: D-Plus

H-1037 Budapest, Csillaghegyi út 19-21.

